RESOURCE

ÅRSMAGASIN 2013

UPPSALA BIO

Diagnostiken tar ett steg närmare patienten

DIAGNOSTICS FORUM 8

INNOVATION AKADEMISKA EXPANDERAR 4

BIO-X® LANSERAS NATIONELLT 14

KVINNOR, TA STEGET! 26

HJÄLP I ANSÖKNINGS-DJUNGELN 37

SUMMARIES IN ENGLISH

En resurs i en föränderlig värld

Erik Forsberg, vd Uppsala BIO
Foto: Jeanette Hägglund

Den 1 juli 2003 startade Uppsala BIO. Vi är nu inne på vårt elfte levnadsår. Under detta dryga decennium har vår organisation mer och mer utvecklats till en stark resurs för regionens life science. Men vi vill även se oss som en källa till kunskap och inspiration inom denna livsviktiga sektor. Därför kändes det naturligt för oss att kalla vårt nya magasin Re:source. Välkommen till ett år med Uppsala BIO.

I det här årsmagasinet beskriver vi vad som har hänt 2013. Vi gör djupdykningar i våra tre huvudsakliga insatsområden, branschmötesplatsen Uppsala BIO, BIO-X och PR-verksamheten.

Men årsmagasinet ska inte bara läsas som en tillbakablick. Den är lika mycket en ögonblicksbild, som förhoppningsvis även synliggör en verksamhet på väg framåt och i ständig förändring. En utveckling som omfattar nya uppdrag, såväl som avknoppning och ibland avveckling.

Företagsinkubatorn Uppsala Innovation Centre (UIC), Akademiska sjukhusets innovationsavdelning och testbädd Innovation Akademiska, konferensverksamheten Uppsala Health Summit och marknadsföringsorganisationen Stockholm-Uppsala Life Science bär syn för sägen. De är alla verksamheter som i någon mening startats med hjälp av Uppsala BIO och som idag har andra huvudmän.

Bolaget Stockholm-Uppsala Life Science AB har sedan avvecklats, för att ur kontexten ”internationell marknadsföring”, drivas vidare med Uppsala BIO som projektledare i ett något mindre men starkare fokuserat projekt.

Tanken är dock att det som prioriterats ur verksamheten i det numera nedlagda Stockholm-Uppsala Life Science AB, under 2014 ska vidareutvecklas, utvärderas och därefter permanentas, detta kanske med en annan huvudman än Uppsala BIO. Förutsättningen är att grundarna i Uppsala, Stockholms och Södermanlands län visar fortsatt intresse för att driva en gemensam verksamhet med syftet att i internationella media exponera regionens tillgångar inom life science.

Även för BIO-X väntar ett intressant 2014. BIO-X har skapat uppmärksamhet och inspirerat andra att använda delar av vårt koncept. Det är mycket bra. Vägen framåt kan vara att överföra och skala upp verksamheten i ett nationellt BIO-X nätverk. Detta testas för närvarande i samarbete med VINNOVA och i dialog med andra väl förankrade men oberoende organisationer i landet.

Ett tänkbart alternativ eller komplement, som vi ska utvärdera under 2014, är att ge BIO-X en skarpare privat/offentlig profil med ett större inslag av privat direktfinansiering. Det skulle sannolikt innebära en bolagisering och avknoppning av BIO-X. Det kräver, i den mån offentliga medel används i verksamheten, att bland annat konkurrensaspekter och eventuella undanträngningseffekter måste analyseras noggrant.

I början av mars 2014 arrangerar vi ett möte för Uppsala BIOs drygt 40 medlemmar. Då kommer kanske också helt nya spännande uppdrag att identifieras. Inte minst de större bolagen påtalar behovet av goda kommunikationer, industrimark och adekvat utbildning såväl inom grundskola och gymnasium, som vid universiteten. Allt detta är mycket viktigt för life science-företagens vilja till nya investeringar och etableringar i regionen.

I så fall kommer detta och annat att återspeglas i nästa årsmagasin från Uppsala BIO. För som omvärlden förändras, så ska en organisation som verkar i gränslandet mellan näringsliv, akademi och samhälle också förändras. Särskilt som den har och alltid haft ambitionen att hitta nya vägar, slå broar och skapa tilläggsvärden för alla parter, snarare än att äga verksamheter och värna egenintressen. •

UPPSALA BIO A RESOURCE IN A CHANGING WORLD

The Annual Report is a retrospective look but at the same time a snapshot of the moment that hopefully can depict activities that are moving forward, in constant flux. This means both developing new ventures and spinning off others, and sometimes phasing out activities.

What was 2013 is depicted in this Annual Report. Our three main undertakings – the network forum Uppsala BIO, BIO-X, and PR activities – are described in detail. But we also look to the future, with a will to create value and drive change.

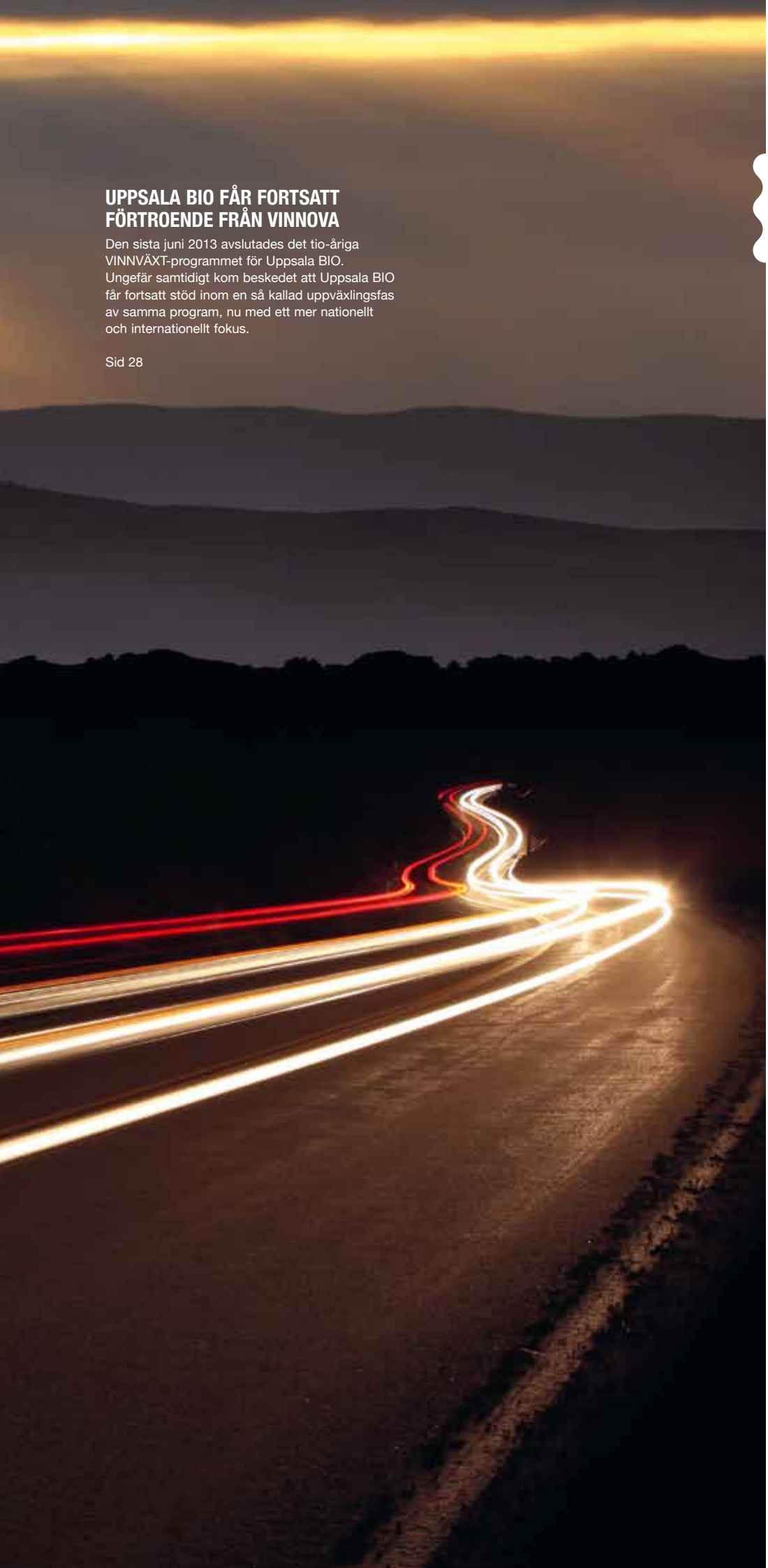

UPPSALA BIO FÅR FORTSATT FÖRTROENDE FRÅN VINNOVA

Den sista juni 2013 avslutades det tio-åriga VINNVÄXT-programmet för Uppsala BIO. Ungefär samtidigt kom beskedet att Uppsala BIO får fortsatt stöd inom en så kallad uppväxlingsfas av samma program, nu med ett mer nationellt och internationellt fokus.

Sid 28

Innehåll

Ledare	2
Innovation Akademiska expanderar	4
BIO-PUB om framtidens Uppsala	5–7
Diagnostics Forum	8–11
BIO-X	12–19
Ett samtal om Uppsala BIO	20–21
Mer fokus på studenterna	22–23
Biovation Park Telge	24–25
Kvinnor, ta steget!	26–27
Fortsatt förtroende från VINNOVA	28
Uppsala Health Summit	29
CEBR – En gemensam röst för Europa	30
Läkemedelsverkets innovationskontor	31
Nordic Life Science Days	32–33
Internationella mötesplatser: BIO och Genesis	34
Branschrapport om regionens life science	35
Internationellt mediaintresse	36
Hjälp i ansökningsdjungeln	37
Vad är Efter jobbet?	38
Stolta styrelsemedlemmar	39
Nya medarbetare	40
Målsättning 2014	41
Notiser	42–43

Stöttar fler projekt

Framgångsrika Innovation Akademiska expanderar

På Innovation Akademiska pågår arbetet med att utveckla sjukhusets testmiljöer. Med ytterligare 2,5 miljoner kronor från VINNOVA satsar man nu på att bredda sitt utbud för att underlätta för företag och sjukvårdspersonal att kunna omsätta idéer till produkter och tjänster. Målet är en fullskalig testbädd år 2016.

Hösten 2013 fick Innovation Akademiska förnyat stöd för att vidareutveckla sjukhusets testmiljöer. VINNOVA står för halva budgeten, Regionförbundet Uppsala län och Uppsala BIO tillsammans med ytterligare 12 privata och offentliga partners står för den andra halvan.

– Det är väldigt roligt och dessutom viktigt! Inte minst därför det i slutändan gynnar både tillväxt och de sjukvårdsanställdas och patienternas säkerhet, säger Annika Remaeus, utvecklingsansvarig för testbädden på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

”DEN UTÖKADE BUDGETEN INNEBÄR OCKSÅ ATT VI BLIR FLER ANSTÄLLDA OCH DÄRMED KAN ÖKA VÅR KAPACITET OCH STÖTTA FLER PROJEKT.”

Annika Remaeus, Innovation Akademiska

Testbädden är också ett sätt att hjälpa företagen att möta de allt striktare myndighetskraven på medicintekniska produkter. För att kunna lansera en medicinteknisk produkt på marknaden måste den vara testad i en klinisk miljö.

Utökad budget

Innovation Akademiska startades 2008 av Uppsala BIO, STUNS och Akademiska sjukhuset. Syftet var att fungera som en länk mellan Akademiska sjukhuset och företag inom life science.

– Vår verksamhet har varit framgångsrik. Redan 2010 var testbädden öppen för tester av medicintekniska produkter. Den utökade budgeten innebär också att vi blir fler anställda och därmed kan öka vår kapacitet och stötta fler projekt, säger Annika Remaeus.

Utvecklingsarbetet framöver innebär bland annat att erbjuda företag så kallad mini-HTA (Health Technology Assessment), vilket är en typ av checklista som ger överblick över en viss metods effekter, lokala förutsättningar och ekonomi.

– Mini-HTA är viktigt för att få bättre struktur på införandet av ny teknik, förklarar Annika Remaeus.

Hon berättar att Innovation Akademiska även kommer att vara involverade i underlag till upphandlingsenheten vid sjukhuset i högre grad än tidigare.

– Det finns en tendens att landstinget vid upphandlingarna vart fjärde år väljer gamla produkter. Här har vi ett viktigt jobb att göra. Underlagen för upphandling måste vara utformade så att möjligheten ökar för innovativa produkter att komma in, säger Annika Remaeus. •

Duktiga på utvecklingsarbete. Utvecklingsansvarig Annika Remeus tillsammans med Elin Karlberg och Anna Attefall som rekryterats som nya testledare inom testbädden.

Text: Johanna Brydolf Foto: Niklas Ek

In the autumn of 2013 Innovation Akademiska garnered renewed support to further develop the hospital’s testing environments. VINNOVA covers half of the budget, while Uppsala Regional Council and Uppsala BIO, together with twelve other private and public partners, account for the other half. Innovation Akademiska was started in 2008 by Uppsala BIO, STUNS and Uppsala University Hospital to serve as a link between Uppsala University Hospital and life science companies.

– Our operations have been successful. As early as 2010 the test beds were open for testing medical technology products. The expanded budget means we will have more employees and will therefore be able to increase our capacity and support more projects, says Annika Remaeus, who is in charge of test-bed development at Uppsala University Hospital.

Foto: Michael Erhardsson

SÅ SKA UPPSALA BLI ÄNNU BÄTTRE

Bra kommunikationer, bostadsfria zoner kring industriområden och kortare beslutsvägar för tillstånd. Det är några av de önskemål som Uppsalas största life science-företag la fram under årets sista BIO-PUB. Temat för kvällen var hur Uppsala kommun ska arbeta för att fortsätta vara en attraktiv plats för bolagen.

→

Stora utmaningar väntar. Att Uppsala är bra, var de flesta eniga om, men vi kan inte luta oss tillbaka.

BIO-PUB om Uppsala:

”HÄR I STADEN SKAPAS INNOVATIONER, FORSKNINGSRESULTAT UPPNÅS OCH AFFÄRER GÖRS, OCH DET BEROR INTE MINST PÅ LIFE SCIENCE-BRANSCHEN.”

Kvällens värd Fredrik Ahlstedt (M), kommunstyrelsens ordförande

Text: Johanna Brydolf

Foto: Anna Ridderstad Wollberg

Uppsala har varit en attraktiv region i många år, men det betyder inte att man kan luta sig tillbaka. I framtiden väntar stora utmaningar i form av internationell konkurrens både vad gäller kapital och kompetens och inte minst demografiskt.

I december anordnade Uppsala BIO i samarbete med Connect en BIO-PUB på Uppsala Konsert och Kongress, tillsammans med Uppsala kommun. Kvällens tema var att diskutera hur Uppsala ska kunna behålla de befintliga bolagen och samtidigt få nya life science-företag att etablera sig här.

Fredrik Ahlstedt, kommunstyrelsen ordförande i Uppsala kommun var kvällens värd. Han ser styrkan inom life science som en stor tillgång i kommunen.

– Uppsala är attraktivt och växer. Här i staden skapas innovationer, forskningsresultat uppnås och affärer görs, och det beror inte minst på life science-branschen, säger Fredrik Ahlstedt. Till BIO-PUBen hade representanter från tre av Uppsalas största life science-företag bjudits in för att lägga fram önskemål och åsikter om dagens och framtidens Uppsala. Dessa var Agneta Bergvall, vd på Kemwell, Bo Lundström, platschef på GE Healthcare Biosciences och Per Matsson, Chief Technology Officer på Thermo Fisher Scientific.

Något som nämndes flera gånger under kvällen var vikten av goda kommunikationer och även vikten av att hålla undan bostadsplaner från Uppsalas industriområden.

– Det måste finnas plats för företagen att bre ut sig, och bra infrastruktur är ett måste. Life science är en exportindustri. Vi är beroende av Arlanda och av att tågen går att lita på. Vi måste också kunna ha tung lastbilstrafik i Boländerna, sa Bo Lundström.

Man talade även om det stora värdet av *Röda mattan* som Uppsala BIO rullar ut genom sitt stöd, det vill säga vägen till de beslutsfattare, nyckelpersoner och andra kontakter i det nätverk som företagare behöver för att kunna växa.

Agneta Bergvall framhöll önskemål om snabbare ärendehantering.

– Som det är nu kan det dröja fyra till fem år från det att kunden accepterar vår offert till

Joachim Danielsson, stadsdirektör

Cecilia Forss, kommunalråd (M)

Mohamad Hassan, kommunalråd (FP)

Ingrid Anderbjörk, tf mark- och exploateringschef, Uppsala Kommun

Per Matsson, Chief technology officer, Thermo Fisher Scientific

Agneta Bergvall, vd, Kemwell

Bo Lundström, platschef, GE Healthcare

”DET MÅSTE FINNAS PLATS FÖR FÖRETAGEN ATT BRE UT SIG, OCH BRA INFRASTRUKTUR ÄR ETT MÅSTE.”

Bo Lundström, GE Healthcare Biosciences

Stort intresse för framtiden

beslut att starta produktion, sa hon.
Just nu har Kemwell, enligt Agneta Bergvall, möjlighet att ta in en produkt som innebär lösningsmedelsdragéering av tablett. Men för att kunna dragera krävs tillstånd, vilket innebär en tillståndsprövning hos miljökontoret som tar ett och ett halvt år.

– Därutöver tar det ett halvår att göra ansökan och sedan kan anläggningen för produkten börja byggas, vilket tar upp till två år. Här finns en stor risk att man tappar affären på vägen.

VILL HA TESTBÄDD I UPPSALA

Per Matsson efterlyste en testbädd i Uppsala, alltså en miljö där life science-företagen kan testa, utveckla, demonstrera och certifiera nya idéer, produkter och tjänster.

– I dag är det svårt att hitta testbäddar i landsting och kommun och man jobbar därför mer mot Karolinska sjukhuset i Stockholm, sa han.

Ett annat önskemål som kom upp var att värna om kompetensförsörjningen.

– Vi behöver duktiga operatörer, laborativ personal och underhållstekniker. För att få in människor med denna kompetens, behövs bostäder och fortsatt satsning på utbildning såsom teknikcollege, sa Agneta Bergvall, som även talade om korskopplingsskåp, det vill säga korsningar och kopplingar mellan näringsliv och kommun.

– Jag saknar en egen kontaktperson på kommunen som jag vet att jag alltid kan ringa, även i akutärenden. Den rollen finns inte på kommunen idag, men den behövs för en effektiv och ömsesidig dialog.

PILOTPROJEKT SKA INLEDAS

Efter presentationerna från Uppsala kommun och representanterna från life science-företagen, samlades BIO-PUBens deltagare vid ståbord för att diskutera olika frågor om till exempel vad som är en attraktiv stad ur näringslivets perspektiv och hur Uppsala kommun kan samverka med företag, landsting och universitet.

Informationen från både presentationerna och minglet sammanställdes sedan av Uppsala BIO för att följas upp vid nästkommande samrådsmöte med Uppsala kommun. Utifrån detta är tanken att möjliga pilotprojekt eller aktiviteter ska inledas. •

The year’s final BIO-PUB was arranged by Uppsala BIO together with Connect and the City of Uppsala at Uppsala Konsert och Kongress, UKK. The purpose of the evening was to discuss how the City of Uppsala can continue to be an attractive location for the major life-science companies. Representatives of three of Uppsala’s largest life-science companies were invited to present their wish lists to the city. Mention was made of good infrastructure, for example, and the importance of creating scope in future building plans for industries to expand. Another wish was faster handling of various types of permits, which would prevent the loss of important business that sometimes needs to be dealt with more quickly than is the case today. Own test beds and safeguarding and nurturing expertise were two more requests that were put forward, along with simpler contact routes between business and city authorities.

DIAGNOSTICS FORUM
ETT STEG NÄRMARE PATIENTEN

”Fortfarande dör lika många i prostatacancer som för 30 år sedan. Trots miljarder i forskning har vi inte fått ned dödstalet. Vi behöver bättre diagnosverktyg.” Det sa professor Henrik Grönberg vid Diagnostics Forum som hade lockat 200 deltagare till Uppsala. Syftet med konferensen, som arrangerades av Uppsala BIO, var att skapa en arena för samarbete och kunskapsutbyte mellan olika aktörer.

Från antikens primitiva diagnos av diabetes genom avsmakning av urin till dagens biomarkörer, har vetenskapen tagit ett långt kliv. Det visade de abstracts och föreläsningar som presenterades vid Diagnostics Forum i Uppsala i februari 2013. Konferensens röda tråd var upptäckt av nya markörer och förfinade analysmetoder. Men bortom termer som proteomik, genomik, och proximitetsligering hade konferensen en gemensam nämnare. Patienten. Och behovet av bättre diagnostik för några av vår tids vanligaste folksjukdomar – cancer och Alzheimers sjukdom.

NYA PROSTATAMARKÖRER UTMANAR PSA

Henrik Grönberg, som är koordinator för Cancer Risk Prediction Center vid Karolinska Institutet, var en av talarna. Han leder en av världens största prostatacancerstudier, STHLM3. Målet med studien är att finna bättre biomarkörer än PSA, som idag är ”the golden standard”.

– PSA är för trubbigt. Det förbiser en femtedel av aggressiv prostatacancer. Och det kan inte urskilja mellan aggressiv och icke aggressiv cancer, sa Henrik Grönberg.

PSA-provet måste ofta kompletteras med biopsi, som kan vara både besvärligt och smärtsamt för patienten.

– Biopsi innebär tre månaders orolig väntan på provsvar. Det är också kostsamt. Många biopsier sker helt i onödan med en årlig prislapp på nära 50 miljoner kronor. Om vi hade bättre testverktyg skulle vi kunna minska antalet biopsier med en tredjedel, sa Henrik Grönberg.

”IDAG SVARAR TRE AV FYRA CANCERPATIENTER INTE PÅ SIN BEHANDLING. DET BLIR DÄRFÖR ALLT VIKTIGARE ATT ANPASSA BEHANDLINGEN EFTER INDIVIDEN.”

Birgit Reitmeier, Merck

Diagnostics Forum
Diagnostics Forum, tidigare kallat BIO Ångström, är en internationell kongress med publik och talare från Europa och USA. Den äger rum i Uppsala vartannat år. Syftet är att skapa en arena för industri, akademi och vård för samarbete, utbyte av kunskap och erfarenheter. Det här var den sjätte konferensen med detta syfte arrangerad av Uppsala BIO.

Nästa konferens planeras till våren 2015.

Idag finns det ett hundratal andra prostatamarkörer identifierade och det är dessa Henrik Grönberg och hans forskarkollegor vill studera närmare.

– För att selektera och validera markörerna behöver vi stora prospektiva kliniska studier, poängterade han.

STHLM3-studien kommer att inkludera 100 000 män mellan 50 och 69 år. Studien genomförs tillsammans med Stockholms läns landsting och beräknas vara klar om ett år. Målet är att finna en screeningsmetod med högre specificitet än PSA och därmed få ned antalet onödiga biopsier.

LÄKEMEDELSFÖRETAGENS LEDSAGARE

Markörer var också temat i Birgit Reitmeiers presentation. Hon arbetar med affärsutveckling på Merck i Tyskland och talade om prediktiva biomarkörer, ledsagare vid utveckling och användning av nya läkemedel. Dessa markörer kan hjälpa till att identifiera de patienter som är bäst lämpade för en viss behandling. Begreppet, som kallas medföljande diagnostik eller teranostik, en kombination av terapi och diagnostik, har visat sig vara särskilt värdefullt vid cancerterapi.

– Idag svarar tre av fyra cancerpatienter inte på sin behandling. Det blir därför allt viktigare att anpassa behandlingen efter individen, sa Birgit Reitmeier.

Bland annat testas patienter innan behandling med monoklonala antikroppar för att avgöra om de har de genetiska förutsättningarna för ett positivt terapisvar. På samma sätt kan dessa markörer användas vid utveckling av läkemedel. ⟶

Moderatorer var Jan-Olov Johansson, science writer, Carl-Johan Sundberg, professor Karolinska Institutet, Cecilia Annerén, senior scientist GE Healthcare.

– Om vi hade använt KRAS-markören under utvecklingsfasen av vår monoklonala antikropp, hade vi kunnat fokusera på rätt patientgrupp redan i de kliniska prövningarna. Det hade gjort processen betydligt mer effektiv och mindre resurskrävande, sa Birgit Reitmeier.

Hon belyste också vikten av nya partnerskap mellan läkemedels- och diagnostikbolag för utveckling av medföljande diagnostik.

EXPLOSIONSARTAD UTVECKLING

Många av de stora landvinningarna inom den medicinska diagnostiken har skett det senaste seklet. Från röntgenstrålen och EKG-apparaten till de molekylärbiologiska upptäckterna och biomarkörerna. Bara de senaste decennierna har identifiering av olika markörer exploderat och ”big data” har blivit ett vedertaget begrepp – inte bara inom telekom, utan också inom den medicinska forskningsvärlden. Den datamängd som finns om kroppens proteiner och gener är gigantisk. Det ställer i sin tur allt större krav på finkänslig diagnostik, som kan vara avgörande i kampen för ett längre liv och bättre livskvalitet. Flera talare, såsom professor Ulf Landegren från Uppsala universitet och SciLifeLab, talade om behovet av specifika och sensitiva analysmetoder.

ÄR VÅRDEN REDO?

Hälsoekonomi och diagnostiska riktlinjer var andra huvudingredienser, som engagerade deltagarna på konferensen. Mark Campell från National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE), var en av talarna. NICE utvecklar evidensbaserade riktlinjer för hälso- och sjukvården och deras rekommendationer väger tungt i Storbritannien.

– Vi har tagit fram ett särskilt program inom diagnostik. Syftet är att med hjälp av kliniska och hälsoekonomiska data utvärdera nya innovativa diagnosmetoder i förhållande till standardmetoder. Det gör att mer effektiva metoder snabbare kan komma sjukvården till gagn, sa Mark Campell.

Och frågan om sjukvården är redo för ny diagnostik var huvudfrågeställningen vid paneldebatten. Mary Lopez från Thermo Fisher Scientific och professor Terry Young från Brunel University i London var båda överens om att teknologin ibland springer snabbare än vården.

– Det finns ett gap mellan bioteknikbranschens snabba innovationer och vårdsektorns mer långsamma processer och ekonomiska åtstramningar. Men förr eller senare hinner diagnostiken ikapp, för det finns ett behov hos patienten, menade Terry Young.

Två av de 200 deltagarna vid Diagnostics Forum var Daniel Peters från DanPET och Johan Rydén från Redhot Diagnostics, ett företag som bistår forskare med kommersialisering av idéer. De var där för att i första hand knyta nya kontakter och finna samarbetspartners. Och syftet med Diagnostics Forum är just att skapa en arena för samarbete mellan akademin, industrin och vården.

– Vår förhoppning är att ge deltagarna möjlighet att samverka och bygga broar mellan varandra. Broar som i förlängningen kan ta diagnostiken ett steg närmare patienten, säger Anna Ridderstad Wollberg, projektledare på Uppsala BIO. •

Text: Christine Kilefors
Foto: Magnus Aronson

EN DIAGNOSTISK TILLBAKABLICK

Diagnostik kommer från grekiskan, *dia* (genom) och *gnosis* (vetande och syfte). Diagnostik har i alla tider varit en naturlig följeslagare till sjukdom. Men från antikens avsmakning av urin vid diagnos av diabetes, därav namnet *Diabetes Mellitus,* honungsurin, till dagens biomarkörer har vetenskapen tagit ett långt kliv. Mycket har hänt på 3500 år.

400 år f Kr. Hippokrates, grekisk läkare, också kallad ”läkekonstens fader”, avfärdade tesen om att sjukdomar var ”Guds straff”. Istället hävdade han att det berodde på miljö, kost och levnadsvanor. Hans teori var att all sjukdom var en följd av en obalans mellan de fyra kroppsvätskorna i kroppen (blod, svart galla, gul galla och slem). Hans tes överlevde ända in på 1700-talet.

1543. Andreas Vesalius, belgisk läkare, publicerade det banbrytande anatomiska verket: *De humani corporis fabrica libri septem*, Sju böcker om människokroppens uppbyggnad. Han kritiserade samtidens läroböcker, som fortfarande baserades på de antika skrifterna från Hippokrates tid.

1733. Stephen Hales, brittisk präst, mätte för första gången blodtrycket – på en häst. Den italienske läkaren Scipione Riva-Rocci gjorde den första blodtrycksmätningen på människa 1896.

1858. Rudolf Virchow, tysk läkare, gav ut verket *Die Cellularpathologie*, där han beskrev cellens roll i sjukdomars utveckling.

BIOMARKÖRER

En biomarkör speglar ett visst tillstånd i kroppen till följd av en sjukdom, läkemedelsbehandling eller yttre påverkan. Det är en fysiologisk informationsbärare. Proteiner är typiska biomarkörer, men kolhydrater, lipider, metaboliter eller nukleinsyror kan också vara det. Idag finns det över 200 proteinmarkörer, som används i klinisk praxis. PSA (prostataspecifikt antigen), som används för screening av prostatacancer, är en av de vanligaste. Gonadotropin vid graviditet och troponin vid hjärtinfarkt är exempel på två andra. Listan på biomarkörer kan göras lång. Antalet identifierade markörer antas vara tusentals, dokumenterade i mer än 150 000 publikationer.

Ett syfte med biomarkörer är att ställa tidig diagnos för att kunna sätta in behandling, som kan bromsa utvecklingen eller hindra uppkomsten av en sjukdom, till exempel cancer. Ett annat syfte är att värdera effekten av ett läkemedel eller få en indikation på vilka patienter som är bäst lämpade för en viss behandling. Ett tredje syfte är att få större kännedom om vilka mekanismer som ligger till grund för ett visst tillstånd och därmed kunna utveckla nya behandlingar, till exempel mot smärta eller Alzheimers sjukdom.

Många upptäckter för diagnostik kommer från Uppsala – här är ett axplock

- Theodor Svedberg var professor i fysikalisk kemi vid Uppsala universitet 1912–1949. Han utvecklade analytisk ultracentrifugering och demonstrerade metodens användbarhet för att separera renade proteiner från varandra. Nobelpris i kemi 1926 för arbeten om dispersa system.
- 1930 introducerade uppsalakemisten Arne Tiselius elektroforesen.
- 1943 inleddes ett samarbete mellan Pharmacia och Uppsala universitet, med framförallt Arne Tiselius institution, som kom att leda till en lång följd av produkter baserade på polysackariden dextran. Flera diagnostikmetoder är baserade på dextran.
- 1967 upptäcktes antikroppen IgE av Uppsala-forskarna Gunnar Johansson och Hans Bennich. Strax därefter utvecklades den första RAST (radio-allergosorbent-test) i samarbete med bl a Leif Wide.
- 1990 lanserades världens första SPR (surface plasmon resonance)-baserade analysinstrument för studier av biomolekylära interaktioner. Uppsalaföretaget Biacore är numera en del av GE Healthcare.
- Under slutet av 1980-talet uppfann forskaren Pål Nyrén en metod för alternativ DNA-sekvensering som kom att kallas för Pyrosequencing.
- Uppsalaforskaren Ulf Landegrens uppfinning för att detektera proteinprotein-interaktioner, så kallade *padlock probes* har resulterat i företaget Olink.

The Diagnostics Forum conference was held in Uppsala in Feb 2013, under the aegis of Uppsala BIO. The thread running through the conference was the discovery of new markers and refined methods of analysis. But beyond terms such as proteomics, genomics, and proximity ligation, the conference had a common denominator: the patient. Several interesting lectures were given by national and international speakers. Henrik Grönberg, the coordinator of the Cancer Risk Prediction Center at Karolinska Institutet, was one of the presenters. He leads one of the world's largest prostate-cancer studies, STHLM3. The goal of the study is to find better biomarkers than PSA, which today is the "the golden standard". Health economics and diagnostic guidelines were other main ingredients that engaged attendees. Mark Campbell from the National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE), was one of the speakers. NICE develops evidence-based guidelines for health and medical care, and their recommendations carry great weight in the UK. Diagnostics Forum, previously called BIO Ångström, is an international conference with attendees and speakers from Europe and the US. It takes place in Uppsala every other year. The aim is to create an arena for industry, academia, and health care to collaborate and exchange knowledge and experience.

Ulf Landegren, Uppsala universitet, SciLifeLab

Mark Campbell, NICE

Mary Lopez, Thermo Fisher Scientific

Terry Young, Brunel University

1895. Wilhelm Röntgen, tysk fysiker och Nobelpristagare, upptäckte röntgenstrålen. Detta innebar ett genombrott inom diagnostiken. För första gången kunde läkarna få en bild av kroppens insida.

1903. Willem Einthoven, holländsk läkare och Nobelpristagare, uppfann den första EKG-apparaten, som gjorde det möjligt att mäta hjärtats aktivitet.

1915. Robin Fåhraeus, svensk läkare, upptäckte sänkningsreaktionen, "sänkan", för diagnostik av pågående inflammation eller sjukdom i kroppen.

1939. Linus Pauling, amerikansk kemist och Nobelpristagare, också kallad "molekylärbiologins fader", publicerade sin forskning om molekylers kemiska bindningar i boken *The Nature of the Chemical Bond*. Han ägnade också stor del av sin forskning om proteinet och dess byggstenar. 1951 kunde han triumfera med upptäckten av alfa-helix-strukturen.

1990-talet och framåt. Biomarkörerna gör sitt officiella intåg. Det senaste seklet och inte minst de senaste decennierna har utvecklingen av olika diagnostiska metoder varit explosionsartad. Förfinade och automatiserade analysmetoder av proteiner och gener har utvecklats. Biobanker har etablerats och biomarkörer har identifierats. Individualiserad behandling har gjort entré och ställt allt större krav på precisa diagnosmetoder.

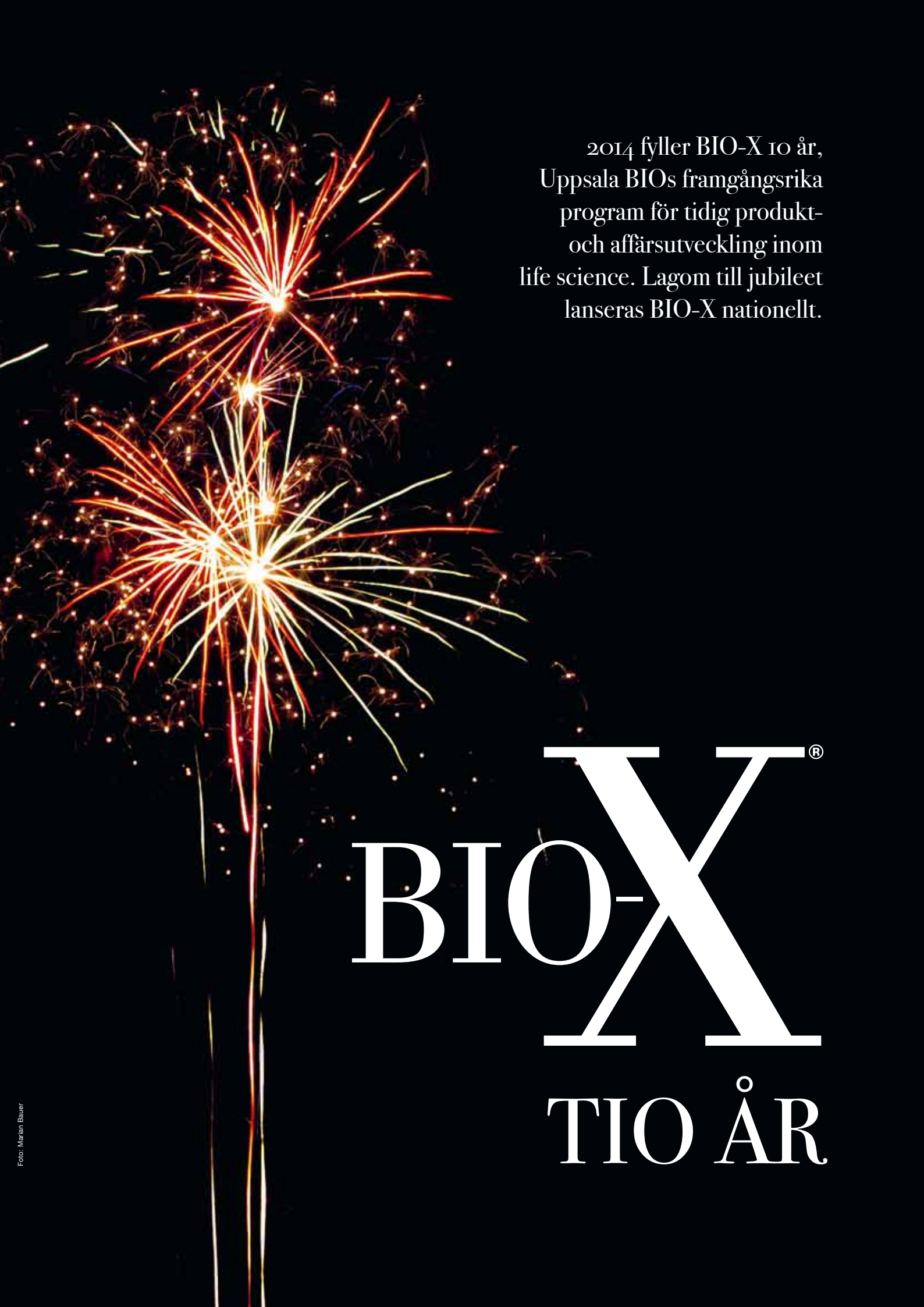

2014 fyller BIO-X 10 år, Uppsala BIOs framgångsrika program för tidig produkt- och affärsutveckling inom life science. Lagom till jubileet lanseras BIO-X nationellt.

BIO-X®

TIO ÅR

Foto: Marian Bauer

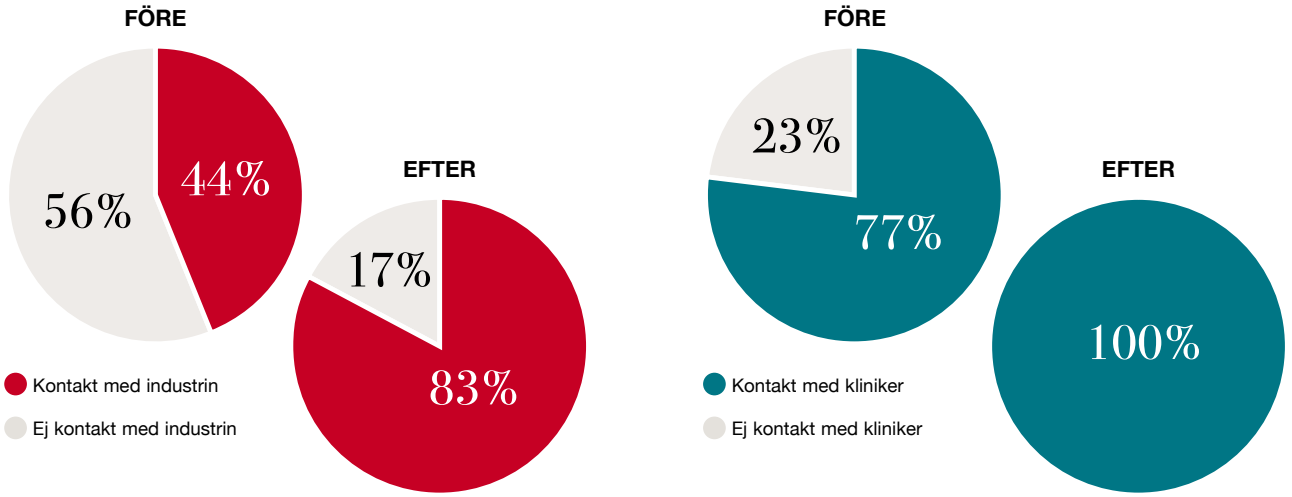

BIO-X främjar samarbeten över gränserna. Kontakterna mellan projekt, industri och kliniker ökar. Statistik från matchmakingfasen från fem utlysningar från och med 2010.

BIO-X – en motor för tillväxt

Den första BIO-X utlysningen var 2004. I början var utlysningarna öppna för alla områden inom life science, men endast för huvudsökande från Uppsala län. Från starten uppmuntrades sökande att inkludera partners från hela världen i projekten.

År 2010 förändrades BIO-X processen genomgripande. Den viktigaste skillnaden var att utlysningarna nu utgick från ett definierat behov på marknaden eller i samhället (”market pull”). Vidare utvecklades selektionskriterierna för urval av projekt betydligt. Framför allt med ett starkare krav på att projekten redan från starten skulle kunna beskriva framtida produkter eller tjänster, hur marknaden ser ut och hur planerna efter BIO-X ser ut. Dessutom inkluderades matchmaking-förfarandet i processen. Med matchmaking menas komplettering av teamet med partners och expertis som saknas. Inom BIO-X ges utvalda projekt process-stöd och finansiering med upp till 2 MSEK för upp till två år.

Från och med 2010 utökades upptagningsområdet för huvudsökande till att inkludera också Stockholms län.

2011 fick Uppsala BIOs BIO-X program finansiellt stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden för utveckling och spridning av programmet i Östra Mellansverige. Samma år skrev Uppsala BIO ett ramavtal om samarbete med Roches EIN (Extending the Innovation Network) program. Samarbetet ger forskare och småföretagare en möjlighet att inom BIO-X programmet ha Roche som en industripartner.

2012 varumärkesskyddades BIO-X.

Under 2012 – 2013 öppnade och genomförde GöteborgBIO tillsammans med Sahlgrenska Science Park, GU Holding och Business Region Göteborg, en BIO-X utlysning för Västra Götalands regionen. Detta var ett pilotprojekt för att sprida BIO-X nationellt. Utlysningen genomfördes med ett franchiseavtal med Uppsala BIO.

2013 fick Uppsala BIO finansiellt stöd från VINNOVA för ett projekt att under ett år testa en nationell lansering av BIO-X.

BIO-X

- 10 utlysningar från Uppsala BIO sedan 2004.
- Totalt har 315 ansökningar från olika företag, universitet, sjukhus och institut kommit in och granskats, varav 186 stycken sedan 2010.
- Av de 186 ansökningarna sedan 2010, har 65 projekt genomgått så kallad matchmaking-fas.
- Totalt 25 projekt har fått finansiellt stöd på mellan 0,5–3 MSEK, varav 17 stycken sedan 2011.
- Projektledarna för dessa 17 projekt kommer från fem universitet/universitets-sjukhus, ett institut, minst ett vid SciLifeLab och tre vid olika företag.
- Sju projekt har avslutat sin BIO-X period, varav resultaten av fem lever vidare i olika bolag. Under 2014 kommer ytterligare åtta projekt gå vidare från BIO-X.
- I BIO-X olika advisory board finns 16 personer från svenska och utländska företag fördelade på forskningschefer och affärsutvecklare, seniora experter från fem olika universitet, och överläkare från fyra olika universitets-sjukhus. Dessutom ingår personer från en rad innovationsstödjande organisationer.
- Projekten i BIO-X programmet granskas regelbundet av advisory board under två års genomförande.

Fakta från februari 2014

Efter ett decennium av framgångsrikt arbete i regionen:

Nu lanseras BIO-X nationellt

Introduktionen av BIO-X nationellt ökar urvalet, vilket gynnar kvaliteten, både på projekt och industriella partners.

Efter tio år av lyckat BIO-X arbete provar Uppsala BIO tillsammans med VINNOVA en nationell lansering av programmet. Målet är att öppna en mer rikstäckande utlysning under 2014. Nu söker Uppsala BIO därför efter organisationer som kan göra en utlysning tillsammans med Uppsala BIO och som är beredda att engagera sig i programmet.

Text: Johanna Brydolf
Foto: Kim Carlson

Snart kan det bli möjligt för alla forskare och småföretagare i hela Sverige att söka BIO-X. Efter tio år av goda resultat inom arbetet med BIO-X programmet vill nu Uppsala BIO och VINNOVA ta ännu ett steg och göra en nationell lansering. Det handlar bland annat om att man vill stärka Sveriges attraktionskraft inom life science på den globala marknaden, vilket kräver ett gemensamt arbete inom hela Sverige, inte endast regionalt.

STÄRKER SAMARBETEN

– VINNOVA och andra finansiärer av BIO-X bedömer att programmet är så pass intressant och välfungerande att det bör testas nationellt. Dessutom rimmar den nationella lanseringen bra med Uppsala BIOs strategiska princip om att dela med sig av sina kunskaper, säger Erik Forsberg, vd på Uppsala BIO.

Han påpekar att en riksomfattande lansering av BIO-X gör det möjligt att ytterligare stärka samarbeten mellan life science-projekt och partners inom industri, akademi och sjukvård genom att föra samman projekt från olika regioner i landet.

– Att introducera BIO-X nationellt ökar urvalet vilket gör att vi får hög kvalitet på både projekt och på industriella partners. BIO-X kommer att synas mer och kan därigenom bli ännu mer slagkraftigt, säger Erik Forsberg.

Sedan starten 2004 har över 300 projektförslag utvärderats. Även de projekt som inte har valts ut, men som varit med i ansökningsprocessen för BIO-X, har kunnat vässa sina erbjudanden och därmed lyckats få annan finansiering.

Sedan 2010 utgår BIO-X från behov definierade av industri, sjukvård och andra slutanvändare.

– Genom att utgå från ett definierat behov, och att ha behovsställaren med i urval och genomförande av projekten, jobbar projekten redan från start med något som kunden eller patienten vill ha och kan tänka sig att köpa i slutändan, säger Karin Agerman, Uppsala BIOs projektledare för den nationella lanseringen.

BIO-X erbjöds till en början endast i Uppsalaområdet, men de senaste åren har utlysningarna på försök även riktats mot Stockholm, östra Mellansverige och Västra Götaland, vilket har varit lyckat.

– Att få stöd till ett projekt från BIO-X innebär en enorm skjuts framåt. Genom att man parar ihop den bästa forskningsmiljön eller forskargruppen med den optimala kliniska kompetensen, får man förutsättningar för att hitta den ultimata problemlösningen, säger Göran Leonardsson, affärsrådgivare inom Sahlgrenska Science Park.

Han har varit involverad i den pilotstudie då BIO-X testades i Västra Götalandsregionen 2012–2013 tillsammans med Business Region Göteborg, Sahlgrenska Science Park och GU Holding.

”GENOM ATT UTGÅ FRÅN ETT DEFINIERAT BEHOV, OCH ATT HA BEHOVSSTÄLLAREN MED I URVAL OCH GENOMFÖRANDE AV PROJEKTEN, JOBBAR PROJEKTEN REDAN FRÅN START MED NÅGOT SOM KUNDEN ELLER PATIENTEN VILL HA OCH KAN TÄNKA SIG ATT KÖPA I SLUTÄNDAN.”

Karin Agerman, Uppsala BIO

LYCKADE RESULTAT I GÖTALAND

Tre projekt valdes ut vid utlysningen i Västra Götaland, bland annat PressCise, ett projekt där man utvecklar ett bandage som kan lindas med samma tryck varje gång.
(Läs mer på sidan 18.)

Ett annat projekt är *Unravelling Stent*, där man utvecklar världens första borttagbara stent. En stent är ett litet rör som används för att stabilisera blodkärl. Denna nya stent går alltså att ta bort efter att behandlingen avslutats, medan de stentar som används idag lämnas kvar i blodet och gör att skadliga ärrvävnader bildas.

Det tredje projektet som fick BIO-X stöd i Västra Götalandsregionen är *Tissue-engineered vascular grafts for vascular replacement therapy*, som har målet att utveckla nya, transplanterbara blodkärl med unik stamcellsteknologi.

– Alla tre projekten har visat på lyckade resultat. BIO-X har varit en tydlig språngbräda mot ytterligare finansiering, man har tagit viktiga steg mot proof of concept. De har alla kommit närmare kommersialisering vilket känns väldigt roligt, säger Göran Leonardsson. •

The BIO-X program has now been running with successful results for ten years. More than 300 project proposals have been assessed. Since 2010 BIO-X calls have targeted projects based on distinct needs of customers, and in recent years attempts have been made to offer BIO-X outside Uppsala, including the Västra Götaland region in 2012–2013. In this call, three projects were selected that have all taken key steps towards proof of concept and come closer to commercialisation.

Now Uppsala BIO in collaboration with VINNOVA are launching the project nationwide. The goal is to open at least one national call in 2014, and Uppsala BIO is now looking for organisations that are willing to open a BIO-X call and are prepared to commit to the program.

58 projektförslag!

Det bubblar av idéer inom läkemedelsområdet

Det är mycket som händer inom läkemedelsområdet. Det har Gunilla Osswald, vd på läkemedelsbolaget BioArctic Neuroscience AB i Stockholm, fått erfara. Hon satt med i advisory board för BIO-X utlysningen 2013, och har därmed haft förmånen att få insyn i 58 nya spännande projekt.

"There's a lot that's bubbling in the pharmaceutical field," says Gunilla Osswald, CEO of the drug company Bioarctic Neuroscience AB in Stockholm. She was on the advisory board for the 2013 BIO-X call for proposals and helped to select 4 projects among 58 applications. Gunilla Osswald says there is tremendous diversity when it comes to ideas and ongoing projects in the life-science field. She feels that BIO-X fulfils a vital function, but also maintains that more initiatives of this kind are needed, so that even more of the interesting research that is underway can receive assistance in finding practical and commercial applications.

Text: Johanna Brydolf

Foto: Anna Ridderstad Wollberg

I maj var det dags för ännu en utlysning av BIO-X, Uppsala BIOs program för finansiering och projektstöd till forskare. Temat den här gången var "Nya möjligheter för existerande läkemedel", och så många som 58 ansökningar skickades in.

– Det var mycket mer än förväntat, vilket är glädjande. Det visar hur mycket som bubblar inom life science, säger Gunilla Osswald.

Advisory board bestod denna gång av sju personer, vars uppgift var att bedöma BIO-X ansökningarna utifrån olika kriterier såsom produkt, marknad och vetenskap.

– Det var ett otroligt stimulerande arbete. Det gav mig insyn i hur många spännande idéer det finns. Ansökningar kom från både akademi, sjukhus och industri och spände över revolutionerande idéer med hög innovationshöjd och hög risk, till spännande projekt med lägre risk, säger Gunilla Osswald.

Det enda som ansökningarna hade gemensamt var målet: att hjälpa eller förbättra vardagen för patienter. Det medicinska behovet av den föreslagna lösningen för patienter och life science-industrin är nämligen mycket viktig i ansökningarna till BIO-X.

Bland de 58 inkomna ansökningarna valdes 11 ut som fick göra en fördjupad ansökan. Kompletteringen som i många fall behövdes var att tydligare beskriva målbilden, och vägen dit.

– Även om man är i en tidig utvecklingsfas är det viktigt att tänka igenom vart man vill nå. Hur ska detta läkemedel hjälpa patienten? Hur skiljer det sig från alternativ behandling? Hur skall man bevisa det? Hur ser preklinisk och klinisk proof of concept ut? Det sättet att tänka är ofta något man behöver jobba mer med, säger Gunilla Osswald.

BEHÖVS ÄNNU MER STÖD

Gunilla Osswald jobbade tidigare inom AstraZeneca i Södertälje som ansvarig för utvecklingen av läkemedel mot neurodegenerativa sjukdomar. Hon ansvarade även för avvecklingen av forskningsanläggningen. Därefter gick hon vidare till BioArctic Neuroscience i Stockholm, ett mindre läkemedelsbolag inom neuroscience, där hon nu är vd.

– Jag har lång erfarenhet av att driva och bedöma projekt och nu har jag även bättre förståelse för att driva små bolag. Jag kan se att BIO-X har en väldigt viktig funktion med stöd såväl finansiellt, som med kunskaper inom läkemedelsutveckling och matchmaking med potentiella samarbetspartners. BIO-X ger en fantastisk möjlighet för forskare med nya bra idéer, tycker Gunilla Osswald, men betonar samtidigt att det behövs ännu mer stöd, så att den intressanta forskning som bedrivs, kan få hjälp att omsättas praktiskt, såväl som affärsmässigt.

Nu har fyra projekt rekommenderats att få stöd från BIO-X.

– Det var många sökande, många spännande projekt, vilket inte gjorde det enkelt att välja, men vi hade stor samstämmighet inom advisory board. Vi valde ut de vi bedömer kan mogna tillräckligt för att nå exit under, eller strax efter BIO-X tiden. De projekt som inte valdes ut var ofta lite för omogna, inte tillräckligt välutvecklade, även om idéerna var bra, säger Gunilla Osswald. •

"MÅNGA SÖKANDE, MÅNGA SPÄNNANDE PROJEKT. DET VAR INTE ENKELT ATT VÄLJA, MEN VI HADE STOR SAMSTÄMMIGHET INOM ADVISORY BOARD."

Gunilla Osswald, vd BioArctic, ledarmot BIO-X advisory board.

Tre nystartade BIO-X projekt med fokus på vårdrelaterade infektioner

Tre projekt fick BIO-X stöd 2013 under temat vårdrelaterade infektioner med fokus på kundens behov. I ett av dem har Christopher Holmström, sjuksköterska i Västerås, utvecklat en metod som minskar smärta, skador och infektioner vid kateterbyte.

Glada mottagare av BIO-X stöd 2013. Peter Löwenhielm, SP, Christopher Holmström, Catheasy, Aman Russom, KTH.

I Sverige drabbas omkring var tionde patient som vårdas på sjukhus av en infektion. Detta är ett stort problem. I genomsnitt förlänger detta vårdtiden med fyra dagar. Med en snittkostnad på 7 000 kronor per vårddygn, blir kostnaden enbart för den förlängda vårdtiden 3,9 miljarder kronor per år. Problemet är likartat i jämförbara i-länder. Inom EU avlider cirka 41 000 patienter varje år på grund av sjukhusinfektioner. I Sverige är motsvarande siffra omkring 1 500 patienter.

En av dem som 2013 fick BIO-X stöd under temat vårdrelaterade infektioner, är Christopher Holmström, sjuksköterska vid sjukhuset i Västerås. Han har utvecklat en metod som minskar smärta och skador vid kateterbyte, och som i sin tur leder till minskad risk för vårdrelaterad urinvägsinfektion.

Christopher Holmström berättar att urinvägsinfektion är den absolut vanligaste typen av infektion hos patienter under sjukhusvård. Det utgör nästan en tredjedel av alla vårdrelaterade infektioner, och störst risk löper de som behandlas med urinkateter.

– Att ta bort en kateter är för en del personer som att dra en spikklubba genom urinröret. Urinkristaller bildas kring katetern vilka skadar urinrörsslemhinnan. Det gör ont, blöder och dessutom kommer det in bakterier som kan orsaka väldigt allvarlig urinvägsinfektion. En av tusen personer avlider till följd av detta.

Ingvar Harknäs, pensionär i Västerås, är en av Sveriges 500 000 kateterbärare.

– För mig är det väldigt jobbigt att få en kateter utbytt. Det gör fruktansvärt ont, jag får skador, ibland uppstår blodvite, och sedan när det är klart så blir det ändå läckage och jag blir genomvåt, säger han.

Men med Christopher Holmströms metod, som innebär att en koksaltslösning sprutas in samtidigt som katetern tas ut eller sätts in, blir upplevelsen annorlunda.

– Metoden gör kateterbytet mjukt och smidigt. Det är en enorm skillnad. Om all vårdpersonal använde denna metod skulle man kunna minska mycket onödigt lidande, säger Ingvar Harknäs.

Christopher Holmström hoppas att den färdiga produkten finns på marknaden om några år. Närmast ska ett samarbete inledas på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge. Tidigare har produkten även testats genom Innovation Akademiska.

– Vi gjorde en användbarhetsstudie och en riskanalys. Jag är glad att jag fick ta del av det kunnande och den expertis som finns på Innovation Akademiska, säger Christopher Holmström.

TVÅ ANDRA PROJEKT

Ytterligare två projekt fick BIO-X stöd under temat vårdrelaterade infektioner. Även när det gäller dessa projekt står kundens behov i fokus, det vill säga sjukvårdens behov att minska vårdrelaterade infektioner.

Det ena projektet, som leds av Peter Löwenhielm vid Sveriges Tekniska Forskningsinstitut i Stockholm, har syftet att motverka infektioner i operationssår, som i dag utgör cirka 17 procent av alla vårdrelaterade infektioner. Projektet går ut på att ta fram polymerer, vilka gynnar sårläkningen genom att förhindra att bakterier etableras i såren.

Det andra projektet leds av Aman Russom vid Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm och målet är att utveckla en metod för att tidigt och snabbt diagnostisera blodförgiftning. Att kunna diagnostisera blodförgiftning tidigt är ovärderligt, då det i 20–30 procent av fallen leder till döden. •

Text: Johanna Brydolf

Foto: Ewa Ahlin

Three projects were granted BIO-X support in 2013 on the theme of Hospital aquired infections. One of them involves developing a method to reduce pain, injury and infections when replacing catheters. Another aims to counteract infections in operation wounds, and the third project aims to develop a method for quick diagnosis of sepsis.

Hospital aquired infections are a major problem throughout the world. In Sweden roughly one patient in ten being under hospital care contracts an infection, which entails a cost of SEK 3.9 billion per year for extended hospitalisation. Within the EU some 41,000 die every year as a result of hospital-acquired infections. In Sweden the corresponding figure is 1,500 patients.

Att linda bandage har hittills varit lite av ett lotteri – hur hårt bandaget dras åt beror på vem som lindar. Inom BIO-X projektet PressCise, utvecklas nu ett nytt bandage som gör det möjligt att linda med samma tryck varje gång, vilket med stor sannolikhet kan underlätta läkning.

Enkelt och komplicerat på samma gång

Nytt bandage underlättar läkning

Åderbråcksoperationer hör till de vanligaste operationerna i Sverige. Efter operationen används bandage för att lindra biverkningar såsom svullnader, smärta och underhudsblödningar. Problemet är att när bandaget lindas på olika sätt varje gång försvåras läkningsprocessen. Detta har man tagit fasta på i PressCise-projektet.

– Vi har utvecklat ett bandage i ett nytt, elastiskt material. Det här projektet är mycket roligt. Vår lösning på problemet är både enkel och komplicerad på samma gång. Enkel eftersom ingen elektronik är inblandad, utan bara en textil, och komplicerad för att vi har gjort saker litet bakvänt, säger Torbjörn Lundh, professor vid Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet.

Han förklarar att man genom att se på geometrin och mekaniken bakom ett kompressionsförband, har kommit fram till en tänkt kravspecifikation på bandaget, som man sedan har utvecklat.

SVÅRT ATT KOPIERA

Projektet är tvärvetenskapligt och genomförs i samarbete med Textilhögskolan och Smart Textiles i Borås.

– Sedan urminnes tider har bandage sett ut och använts på ungefär samma vis: en linda som lindas runt en skada lite på känn och dras åt så hårt som man vågar. Men olika typer av skador behöver olika starkt tryck för att uppnå optimal läkningsmöjlighet, säger projektledaren Josefin Damm. Hon förklarar att produkten är mycket enkel: ett tygbandage som vem som helst kan använda. Men det betyder inte att det har varit enkelt att framställa materialet.

– Vi har jobbat jättemycket med att optimera elasticiteten. Det är bra ur konkurrenssynpunkt för materialet är mycket svårt att kopiera, säger hon.

På bandaget finns markeringar både på längden och på tvären som visar hur hårt man drar åt. Det gör att bandaget kan lindas med samma tryck oavsett vem som lindar.

Gjorde det bakvänt, Josefine Damm och Torbjörn Lundh, PressCise.

PressCise-projektet startade 2011 och i januari 2013 tilldelades man BIO-X stöd för att verifiera teknologin och genomföra kliniska studier.

– Det betydde mycket att få stödet från BIO-X. Dels gav det oss möjlighet att fortsätta materialutvecklingen, dels gav det oss självförtroende. Vi fick också många värdefulla råd från urvalskommittén, säger hon.

Josefine Damm berättar att de även har fått stöd från VINNOVAs VINN-Verifiering. Att alla deras ansökningar hittills har beviljats ser hon som bevis på att man är något bra på spåren.

– Det är en boost för egot när ansökningar beviljas! Det betyder jättemycket att veta att det finns folk som tror på oss.

SÄLJSTART NÄSTA ÅR

Just nu planeras den första kliniska studien då en frisk försöksperson ska lindas av 21 sjuksköterskor med det nya bandaget. Nästa steg blir att testa bandaget på patienter med medicinska åkommor.

– Nu har vi hittat en bra samarbetspartner och ska fortsätta optimera materialet.

Målet är att verifiera projektet i år och att hitta partners så att vi kan börja sälja bandaget 2015, säger Josefin Damm. •

Text: Johanna Brydolf
Foto: PressCise

The PressCise project is developing a bandage that can provide the same pressure on an injury every time the bandage is wound. With traditional bandages, the pressure varies, which can hamper the healing process for certain injuries.

The project, which is being supported by BIO-X, is now about to be clinically tested for the first time. Josefin Damm, project leader, and Torbjörn Lundh, professor at Chalmers University of Technology and the University of Gothenburg, hope to launch sales of the PressCise bandage in 2015.

Nytt infektionstest kan minska användning av ANTIBIOTIKA

Om en patient behöver antibiotika eller inte, är en mycket viktig och vanlig fråga inom sjukvården. Men de metoder som används för att ta reda på detta är tyvärr osäkra. Med hjälp av BIO-X stöd har dock Per Venge, professor och överläkare inom klinisk kemi vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, utvecklat en säkrare metod som lanseras våren 2014.

Per Venge tänkte rätt från början. Upptäckten han gjorde 1994, har nu efter 20 år visat sig stämma. Det handlar om en metod som med hjälp av proteinet HNL tydligt kan visa om en infektion är orsakad av bakterier eller virus.

– Det vi gör är att särskilja olika infektioner med hjälp av att titta på HNL-proteinet i blodet. Testet vi utvecklar har hög precision, metoden är överlägsen de metoder som finns idag, säger Per Venge.

Att mäta CRP (C-reaktivt protein) är annars en vanlig metod för att ta reda på om en patient är infekterad av bakterier. Den metoden är dock ganska osäker. Beräkningar visar att med CRP över- eller underdiagnosticeras 20–30 procent av patienterna.

– Det är inte bra eftersom det ökar överanvändningen av antibiotika. Vårt mål är att utveckla HNL-testet så att man med 98 procents säkerhet kan utesluta att patienten har en bakterieinfektion och därför inte behöver antibiotika, säger Per Venge.

Egentligen hade HNL-testet kunnat vara färdigt för länge sedan, men Pharmacia ägde rättigheterna 1994 och därefter köptes de upp av olika bolag som valde att inte satsa på metoden. Det dröjde ända tills år 2010 innan Per Venge fick tillbaka rättigheterna och sedan dess har allt gått snabbt och utan bakslag. 2011 beviljades han BIO-X stöd.

"Det ser väldigt bra ut", konstaterar en nöjd Per Venge.

Text: Johanna Brydolf

Foto: Magnus Aronson
Lasse Kristensen

The protein HNL functions as a marker when it comes to finding out whether or not a patient has an infection caused by bacteria. Per Venge, professor of clinical chemistry at Uppsala University, discovered it as early as 1994, but intellectual property rights kept him from pursuing studies to verify this discovery until 2010. With support from BIO-X he has now performed a major clinical study that it approaching its final phase. The final report is slated for completion this spring, and the method will then be launched in China.

The HNL method is much more reliable than methods used today, which means that it will be possible to determine with greater certainty whether patients need antibiotics or not. Per Venge's goal is to reduce the use of antibiotics in the world.

– BIO-X har varit otroligt värdefullt. Det gav mig chansen att göra kompletterande kliniska studier. Jag gjorde en stor studie med 750 patienter med akuta infektioner på sjukhus och primärvårdsenheter, berättar Per Venge som nu har gjort flera kliniska studier både i Sverige och utomlands.

– Det ser väldigt bra ut, projektet har gått bättre än planerat och förväntat. Vi har bekräftat det vi sedan länge vetat men inte kunnat slutgiltigt bevisa, säger han.

Under projektets gång har testet utvecklats vidare, vilket har lett fram till en ny patentansökan. Det patent man hade sedan tidigare går nämligen ut år 2015.

– Det här är perfekt. För att skydda uppfinningen har vi helt oväntat lyckats hitta ett annat sätt att mäta proteinet HNL som går ut på att titta på dess olika former i olika situationer, förklarar Per Venge.

Just nu sammanställs resultaten från den kliniska studien, därefter väntar en kompletterande studie, sedan analysresultat och till sist kommersialisering.

– Vi har hittat en kinesisk affärpartner och kommer att lansera testet i Kina under 2014. Även internationella kunder på andra marknader har köpt licensrättigheter, säger han.

Nu fortsätter arbetet med att hitta fler partners internationellt. Det finns även fler upptäckter att gå vidare med, men först ska BIO-X avslutas. Slutrapporten lämnas in till våren.

– Min dröm är att genom vårt test minska det utbredda antibiotikamissbruket. Vårt test kanske inte klarar av alla infektioner, men för de vanligaste infektionerna såsom luftvägsinfektioner i både övre och nedre luftvägar, kommer testet att tydligt kunna visa om de är orsakade av bakterier, säger Per Venge. •

Du bläddrar just nu i Uppsala BIOs årsmagasin.
Men vad är egentligen Uppsala BIO för typ av organisation?
Frida Henningson Johnson, ny på Uppsala BIO,
träffade Erik Forsberg för att få veta mer.

Ett samtal om Uppsala BIO

What kind of organisation is Uppsala BIO, and why does it exist? CEO Erik Forsberg states that Uppsala BIO's role is to bring together actors from the life-science sector in a joint strategy and action plan, to identify and test new avenues to ensure that the area continues to develop and grow. Uppsala BIO is here for everyone, all included. The universities, the public sector, and industry must be involved in this work, which rests on three pillars: the BIO-X program for innovation support; industry-specific forums for dialogue between members of the public sector, the universities, and the private sector; and efforts via PR/media to put the region on the map internationally.

– Uppsala BIOs roll är att samla life science-sektorns aktörer. Vi vill få regionen att fortsätta utvecklas och växa; stärka life science-sektorns långsiktiga konkurrenskraft och tillväxt i ett regionalt, nationellt och internationellt perspektiv, förklarar Erik Forsberg, vd för Uppsala BIO. Om och när du kommer med ärenden, vare sig du kommer från företag, universitet eller offentlig sektor kommer vi alltid ta hand om frågan, till exempel genom att starta ett pilotprojekt eller koppla vidare i vårt nätverk.

Hur är Uppsala BIO uppbyggt?

– Vi är en icke-vinstdrivande, oberoende stiftelse och arbetar inte på uppdrag av någon enskild organisation, vi konkurrerar heller inte med andra spelare. Uppsala BIO har en verksamhet som vilar på tre ben, Branschmötesplatser, BIO-X och PR/Media, fortsätter Erik.

Han berättar att branschmötesplatser till exempel är Efter Jobbet-seminarierna och BIO-PUBarna som Uppsala BIO anordnar flera gånger per år. PUB står för Partnership University Business och är en mötesplats för näringsliv, universitet och offentlig sektor. De ordnas tillsammans med Connect Uppsala. BIO-X är ett program inom Uppsala BIO med målet att öka flödet av investeringsbara produktkoncept till marknaden. Både akademiska forskare och industri kan få BIO-X stöd i form av pengar och processtöd för att utveckla nya konkurrenskraftiga life science-produkter. PR och media-delen har man nyligen tagit över från Stockholm-Uppsala Life Science AB och där väntar ett intressant

arbete med att marknadsföra Stockholm-Uppsalaregionen internationellt.

Vilka är Uppsala BIO till för?
– För företag, investerare, universitet och offentlig sektor – och deras anställda. Men vi är också ansiktet utåt för externa intressenter. Vi stöttar också våra innovationsstödjande kollegor, där det efterfrågas och där vi kan bistå dem genom vårt stora nätverk, finansiella medel och det förtroende vi har i branschen. Uppsala BIO verkar ytterst för regional tillväxt, ingen nämnd, ingen glömd.

Erik berättar att om någon hittar en förbättringsmöjlighet inom life science-sektorn kan man ge uppdraget till Uppsala BIO som kan utreda och utföra pilotprojekt. Exempel på projekt där Uppsala BIO har varit delaktiga är Uppsala Health Summit och Innovation Akademiska.

Vilken är din drivkraft?
– Det här är ett otroligt angeläget arbete. Att samarbeta över organisationsgränser på ett konkret sätt utan att utgå från ett egenintresse är verkligen viktigt. Men det är också utmanande, att skapa tilläggsvärden kan ibland ses som ett hot. Eftersom vi inte alltid passar in i befintliga strukturer är vi inte alltid bekväma för alla.

Erik har själv en bakgrund från såväl akademin som industrin och han såg att samarbetsformerna behövde utvecklas ytterligare. Något saknades, ett hål fanns som Uppsala BIO kan fylla.

Det heter ju Uppsala BIO, betyder det att organisationen bara verkar i Uppsala?
– Inte alls! Vi lever i en global värld. Det som är bra för Sverige är bra för Uppsala. Vår organisation utgår från Uppsala, men verkar både nationellt och internationellt. Både för företag att få ut sina produkter internationellt och för företag och universitet att kunna rekrytera de bästa medarbetarna, även internationellt. Genom att bidra till tillväxt bland företag, universitet och offentlig sektor kombinerat med marknadsföring och ett starkt PR-arbete kommer vi att synas internationellt. Detta kommer förhoppningsvis leda till fler och nya investeringar i regionen.

Hur ser framtidsvisionen för Uppsala BIO ut?
– Att bidra till att Stockholm-Uppsalaregionen försvarar och helst förbättrar sin placering bland de främsta inom life science på den Europeiska kartan.

– Välkomna till Uppsala BIO, avslutar Erik! •

Här är ett axplock av de medlemsfördelar som Uppsala BIO ger:

- Tillgång till en PR- och kommunikationskanal. Inkluderad i bolags- och projektdatabas.
- Representation via Uppsala BIO vid konferenser, möten och arbetsmarknadsdagar.
- Tillgång till nätverk och kontakter inom privat och offentlig sektor.
- Möjlighet att ställa ut och/eller delta till reducerat pris vid Uppsala BIOs konferenser.
- Möjlighet att hjälpa och utvärdera tidiga forskningsprojekt och småföretag i vår region.
- Möjlighet att stå som värd för en BIO-PUB.
- Kunna vara mentor för gymnasieelever.
- Möjlighet att samarbeta med projekt inom BIO-X (om behoven matchar).
- Påverka satsningar och projekt som Uppsala BIO bör driva.
- Möjlighet att lyfta behov och bidra med idéer om vad life science och regionen behöver.

Text: Frida Henningson Johnson
Illustration: Victoria Ben Chivar

Camilla Huse Bondesson möter studenter på Pharmadan.

Text: Kristin Hellman
Foto: Malin Höglund

Mer fokus på studenterna gynnar tillväxten inom life science

För att Uppsalaregionen skall blomstra inom life science-området är tillgången på välutbildad arbetskraft central. Under senare år har det talats allt mer om det dalande intresset för naturvetenskap hos unga. Vad gör Uppsala BIO inom området? Vet du förresten att du som anställd inom life science-sektorn kan bidra för att höja intresset för naturvetenskap bland våra unga? Här följer ett axplock av aktiviteter som Uppsala BIO genomfört under året som gått.

ARBETSMARKNADSDAGARNA

Uppsala BIO har under året deltagit i flera arbetsmarknadsdagar. Arbetsmarknadsdagarna är en viktig mötesplats för många studenter och ibland den första kontakten med arbetsmarknaden som väntar efter examen. Viljan från studenterna att lära känna de företag som finns är mycket stor.

Den 14:e mars 2013 anordnade Farmacevtiska Studentkåren Pharmadan, Sveriges största arbetsmarknadsdag för farmaceuter. I stort sett alla Sveriges apoteks-kedjor var på plats, det fanns även tre apoteks-kedjor från Norge. Representanterna från life science-industrin var dock få. Därför var det ett stort tryck i Uppsala BIOs monter. Bland många av studenterna är kunskapen om vilka karriärmöjligheter som finns utanför apoteks-världen relativt låg.

– Det var väldigt uppskattat att Uppsala BIO fanns på plats, både från studenter och från arrangörerna av Pharmadan, säger Malin Höglund, produktchef på Uppsala BIO. Det är kul att kunna berätta för studenterna om vilka företag vi har i vår region, och vilka karriär-möjligheter som finns.

Den 13 mars 2014 är det dags för årets upplaga av Pharmadan.

”DET VAR VÄLDIGT UPPSKATTAT ATT UPPSALA BIO FANNS PÅ PLATS, BÅDE FRÅN STUDENTER OCH FRÅN ARRANGÖRERNA AV PHARMADAN.”

Malin Höglund, Uppsala BIO

UTNARM

Den 7 november 2013 gick UTNARM, arbetsmarknadsdagen för Uppsalas teknologer och naturvetare, av stapeln. Drygt 90 utställande företag fanns på plats, varav flera medlemmar från Uppsala BIO som visade upp karriärmöjligheter inom life science-branschen. Bland annat fanns Galderma, Abbott Medial Optics, GE Healthcare, Kemwell, Biotage, Combitech och Semcon på plats. Uppsala BIO var där och berättade om branschen och mångfalden av arbeten inom life science. Många blir förvånade över att det faktiskt finns över 200 life science-företag bara i Uppsala! Från Uppsala BIO kunde man få tips om hur man enklast hittar dessa företag, till exempel för att komma med en förfrågan om ett examensarbete.

Den 6 november 2014 är det dags för nästa UTNARM.

FÖRETAGSRAPPORTEN

Företagsrapporten som sammanställer alla life science-relaterade företag i Stockholm-Uppsalaregionen är mycket uppskattad bland studenter. (Se även sidan 35.)

– Precis vad jag har letat efter, var en av kommentarerna från studenterna.

CERTIFIERAD TEKNISK GYMNASIEKOMPETENS

I augusti var det stort firande på Fyrisskolan, som lagom till terminstarten hösten 2013 hade erhållit Teknikcollege-certifiering av skolans Teknikprogram. Certifieringen innebär i korthet att utbildningen är utformad i nära samarbete med representanter från lokal industri.

Eleverna utbildas därmed i linje med de lokala företagens behov av teknisk kompetens. De erbjuds även praktik hos de medverkande företagen. Teknikcollege lokala styrgrupp leds av Åsa Holmer från Kemwell, och i styrgruppen sitter även representanter med från tex Abbott Medical Optics, Fresenius-Kabi och St. Jude Medical Systems. Uppsala BIO är också representerade i styrgruppen, och har varit med i startprocessen av Teknikcollege Uppland. Förhoppningen är att certifieringen skall locka fler elever till tekniska gymnasieutbildningar, och därmed tillgodose life science-industrins behov av teknisk kompetens i framtiden.

– Vi har, förutom studiebesök i industrin, inte märkt en så stor förändring av utbildningen än, säger Christina Metcalfe, elev på Teknikprogrammets 3:e årskurs. Allt är så nytt och jag tror det kommer ta några år innan allt är på plats. Certifieringen av teknikprogrammet kommer nog på lång sikt vara väldigt bra. Jag tror att antalet sökande till teknikprogrammet kommer att öka i och med certifieringen, förutsatt att vi tillsammans lyckas sprida budskapet om vad Teknikcollege står för.

Karin Agerman pratar på arbetsmarknadsdagen UTNARM.

MENTORSKAP

Vill du också vara med och bidra till att vi får fler unga som intresserar sig för life science-branschen? Anmäl dig som mentor!

På Katedralskolan i Uppsala, finns Sveriges enda gymnasiala spetsutbildning i bioteknik. Uppsala BIO samarbetar med skolan genom att erbjuda studenterna en länk till life science-industrin. Förutom studiebesök tilldelas alla elever som läser programmet en mentor som arbetar på ett life science-företag. Mentorn är viktig för att eleverna ska få kunskap om vilka typer av jobb som finns, karriärvägar och vidare studier. Mentorn bidrar också till att inspirera till att ambitiösa och duktiga elever väljer life science-relaterade utbildningar även på universitetsnivå. Uppdraget som mentor är inte betungande, men inspirerande! Är du intresserad, kontakta malin.hoglund@uppsalabio.se.

VILL DU TRÄFFA STUDENTER?

Vill du träffa studenter och berätta hur det är att arbeta inom life-science området?

Du kanske tycker det skulle vara spännande att besöka universitetet eller en skola, och berätta mer om vad du gör en vanlig dag på ditt arbete? Hur man jobbar i projekt? Om man får resa? Nyfikenheten hos elever och studenter är mycket stor, och deras kontakt med arbetslivet är idag begränsad. Vi på Uppsala BIO kan förmedla kontakter.
Låter det intressant?
Kontakta malin.hoglund@uppsalabio.se. •

A key issue for the competitiveness of the region is the availability of a well-educated labour force. Uppsala is very well positioned, with its universities and prominent research. But even here there are areas where we need to invest more in order to ensure a future supply of competent co-workers. One pressing need is to bridge the gap between the educational curriculum and working life for students graduating from upper-secondary school and universities. This is why Uppsala BIO takes part in job-market days and gives lectures to students about various career paths and what it's like to work in industry. We arrange a mentoring program with an upper-secondary school, and we have also contributed to the certification of an upper-secondary technical school according to the standards of "Teknikcollege", a program where students are offered technology-oriented courses for the needs of local industry.

"Nu är det läge prova detta." Dan Sohn, Karin Johnson och Dirk Weigelt på KeytoLead tror på sin idé.

Biovation Park Telge

NU BÖRJAR DET HÄNDA SAKER!

Sommaren 2012 gick UIC, Uppsala Innovation Centre, in som företagsinkubator för att stötta de företag som skapats i kölvattnet av AstraZenecas nedläggning i Snäckviken i Södertälje. Knappt två år senare pyr det av liv i lokalerna igen.

"DET ÄR INTE LÄTT ATT STARTA ETT FÖRETAG AV DEN HÄR TYPEN, MEN DET KOMMER ALDRIG BLI LIKA LÄTT SOM DET ÄR NU."

Dirk Weigelt, KeytoLead

På ytan ser det likadant ut som innan forskningsverksamheten på AstraZeneca i Södertälje stängde i december 2012. Men innanför skalet är det annorlunda. I flera av labben är apparaterna igång igen. I fikarummet i byggnad 215, före detta DMPK huset, är det liv och rörelse. Men det finns ingen tid för långa pauser. Några personer stannar dock kvar lite längre. Här fungerar det trådlösa gästnätverket bra, medan det i andra rum är helt obefintligt. Avsaknaden av den gigantiska supportstruktur som AstraZeneca erbjöd märks tydligt. Men det är på väg att förändras. Fyra personer i svarta tröjor med orange text diskuterar livligt runt ett fikabord. De tillhör N4 Teknik, som förser Acturum med drift och underhåll av lokalerna i Biovation Park Telge. Det verkar finnas många saker att ta tag i.

Arton nya bolag, totalt 74 personer, har redan flyttat in, och några till kommer i januari. Janet Hoogstraate som är heltidsanställd projektledare på Biovation Park Telge, ser hoppfullt på framtiden för anläggningen. Biovation Park Telge hör till Acturum Life Science AB, och därmed till Acturum Development AB, ett holdingbolag som bildades i slutet av 2012 och är samägt av FAM, Wallenbergsstiftelsernas förvaltningsbolag och byggbolaget PEAB. Dessutom är Acturum Life Science numera partner till UIC. Förutom alla forskningslokalerna i Snäckviken och Gärtuna så kan Biovation Park Telge nu erbjuda ett stort antal instrument, drygt tio forskningsprojekt i tidig fas samt ca 15000 behållare med synteskemikalier för läkemedelsforskning.

– Satsningen på Biovation Park är långsiktig säger Janet Hoogstraate, ägarna är genuint intresserade av att utveckla life science och vetenskaplig forskning i regionen.

Jag rör mig vidare från fikarummet i byggnad 215 och passerar flera roll-ups för nystartade bolag som Offspring Biosciences och Metasafe. Båda är bolag som har fått avancerat affärsutvecklingsstöd av UIC och har kommit igång med verksamhet och kunder. När jag går igenom byggnad 212 är det dock mörkt och öde, rummen är städade och godkända, säger lapparna som hänger på kontorsdörrarna.

Text och foto:
Anna Ridderstad Wollberg

KEYTOLEAD

I gamla kemihuset möter jag Dirk Weigelt, Karin Johnson och Dan Sohn från det nystartade bolaget KeytoLead. KeytoLead bedriver preklinisk forskning inom området ”lead-generation”. Direkt efter nedläggningsbeskedet i februari 2012 började Karin, Dirk och några andra läkemedelskemister planera för framtiden. De sökte anslag från IMI (Innovative Medicines Initiative) men under sommaren 2012 stod det klart att man inte fick finansiellt stöd. Då teamet återförenades under AstraZenecas arbetsmarknadsdagar i början av september tog de det gemensamma beslutet att ändå fullfölja sina planer. Dirk berättar hur han tänkte:

– Det är läge att prova detta nu. Det är inte lätt att starta ett företag av den här typen, men det kommer aldrig bli lika lätt som det är nu, med allt tillgängligt stöd.

Karin Johnson, Dirk Weigelt och två andra kollegor deltog i UIC Business Lab och vidare i Business Prep och de fick en affärscoach. Bolaget registrerades i början av december 2012 och första kund var på plats i maj 2013. Dan började en ny anställning under hösten, men fanns hela tiden med i periferin. Nu har han lämnat den anställningen och gått in helhjärtat i bolaget.

– Vi vill komma in tidigt i läkemedelsprojektet, strax efter upptäckten, säger Karin.

– Och genom att designa och uppfinna nya läkemedelskandidater som möjliggör ett starkt patentskydd, bidrar vi med innovationens värdeskapande steg, tillägger Dirk.

Karin Johnson och Dirk Weigelt tror verkligen på sin idé och är överens om vad de vill sälja. Affärsplanen har dock förändrats under det här året, även om alla delar fanns med redan från början. De kan skräddarsy kemiska startpunkter och serier som är patenterbara, men ser också en möjlighet att framöver driva egna projekt i tidig fas. Utgångspunkten skulle kunna komma från de projekt som Acturum Life Science AB tog över från AstraZeneca.

– Och det går framåt, säger Dirk. Förutom att kunder har börjat komma in har KeytoLead precis belönats med 300 000 kronor från VINNOVA för att utveckla företagets arbete inom tidig läkemedelsforskning. Bakom satsningen VINN NU står VINNOVA och Energimyndigheten.

KeytoLead har dessutom valts ut till Internationaliseringsprogrammet som delvis finansieras av Tillväxtverket och erbjuds av bland annat UIC. Förutom värdefulla föreläsningar jobbar de tillsammans med en affärscoach med att ta fram sin internationaliseringsplan.

”DET ÄR VIKTIGT ATT MAN TRIVS HÄR OCH ATT MILJÖN ÄR ATTRAKTIV FÖR BÅDE FORSKARE OCH FÖRETAGARE.”

Janet Hoogstraate, Biovation Park Telge

Dirk, Karin och Dan ser ljust på framtiden. Visionen (om fem år) är att ha cirka 10–12 anställda kemister och både driva egna, eller delägda projekt, och ha CRO-verksamhet.

TILLBAKA TILL FIKARUMMET I BYGGNAD 215

Jag sitter och pratar med Anne Svensson, Operations Manager på Offspring Biosciences. Hon har många års erfarenhet från histologigruppen på före detta AstraZeneca.

– Visst var det skakigt i början säger hon. Det var många rundor innan vi fick den första offerten på plats. Jag kan se på Anne att hon trivs att vara tillbaka på labbet, även om det är mycket slit och kantat med osäkerhet.

Janet Hoogstraate återkommer till fikarummet och påminner oss som sitter där, att inte fylla på med kaffebönor i kaffeautomaten under julen. Efter en provperiod där hyresgästerna har kunnat testa kaffet ska kaffemaskinen nu bytas ut till en permanent apparat.

– Här får man jobba med både stort och smått fortsätter Janet, som just haft ett möte med en intressent av det nyaste forskningshuset, B212, i Biovation Park.

Huset, som dessutom har en mycket avancerad djuravdelning, står fortfarande nästan tomt med förhoppningen att man ska få in en eller några större hyresgäster där.

– Jag har en egen lista med mål jag vill uppnå med Biovation Park säger Janet. Det är viktigt att man trivs här och att miljön är attraktiv för både forskare och företagare. Min vision är att fem år från start ska mer än hälften av lokalerna vara uthyrda och att det ska finnas en bra balance och stor samverkan mellan akademiska grupper, produktföretag och tjänsteföretag. •

Now 18 companies, a total of 74 individuals, have moved into AstraZeneca’s former facilities in Snäckviken. Janet Hoogstraate is project leader for Biovation Park Telge, which is part of Acturum Life Science AB. Besides all the research premises, there are a large number of instruments, more than ten research projects in early phases, and some 15,000 containers of synthesis chemicals for drug research. KeytoLead, one of the newly started companies that have move into the premises, pursues research in the field of “lead generation”. They were awarded SEK 300 000 by VINNOVA to develop the company’s work in early drug research. Several companies are slated to move in during 2014. Janet Hoogstrate has a vision of having lease half of the floor space within five years, and there will be a good balance and lots of collaboration between academic groups, production companies, and service companies.

I Sverige har innovationer under de senaste tjugo åren fått en viktigare roll. Ett stort problem är att kvinnor är mindre involverade i innovationer och nyttiggörande av forskning än vad män är. ”Våga ta steget”, uppmanar Peetra Magnusson, forskare vid Uppsala universitet.

KVINNOR, TA STEGET!

Sofia Linghag gjorde under 2012 en studie där hon analyserade varför kvinnor är underrepresenterade bland de som söker projektstöd inom BIO-X. I den senaste utlysningen var endast 24 % av de sökande kvinnor. Studien baserades på intervjuer med fem kvinnor som forskar inom life science-området med kopplingar till Uppsala BIO och BIO-X.

Forskarna angav dessa olika förklaringar till kvinnors underrepresentation bland de sökande av BIO-X:

- villkoren i forskningen är otryggare för kvinnor än för män
- teknik och entreprenörskap uppfattas i högre grad som mäns intressen
- kvinnor sorteras bort
- få kvinnor finns på positioner som forskningsledare
- mäns forskning värderas högre och får mer resurser
- mansdominerade nätverk är inkörsport till kommersialisering – för män
- kvinnors ansvar att kombinera karriär med familj medverkar till att kvinnor sorteras bort

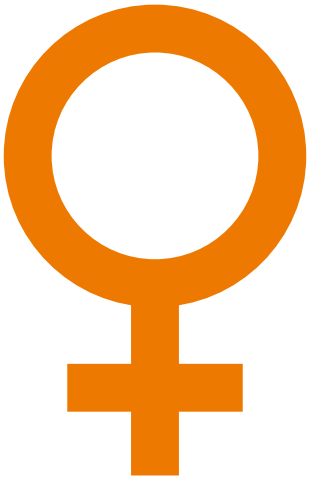

”JAG HAR HELA TIDEN FÅTT ETT VÄLDIGT BRA BEMÖTANDE. DEN HÄR RESAN HAR FÅTT MIG ATT SE PÅ MIN FORSKNING PÅ ETT HELT ANNAT SÄTT.”

Peetra Magnusson, docent vid institutionen för immunologi, genetik och patologi vid Uppsala universitet

TÄNKTE INTE PÅ ATT NÅ UT

Jag frågar Peetra Magnusson, docent vid institutionen för immunologi, genetik och patologi vid Uppsala universitet, hur hon ser på att vara kvinna och forskare som vill ta sina upptäckter mot innovation. Tillsammans med post doc Moa Fransson och doktoranden Sofia Nordling, har hon gått Uppsala Innovation Centres Business Start. Moa Fransson har dessutom deltagit i, och vunnit, IVAs program mentor4research.

– Som doktorand arbetade jag med grundforskning, och då tänkte jag inte så mycket på att nå ut till kliniken med mina resultat, berättar Peetra Magnusson. Även om ett litet hopp fanns att forskningsresultaten någon gång skulle komma till nytta, men då främst för andra forskare.

FÖRLEGAT FORSKNINGSSAMHÄLLE

När hon efter disputationen kom till institutionen för onkologi, radiologi och klinisk immunologi, fick hon ett fokus bortom själva forskningsresultaten, närmare patienterna.

– Då kom klinik-tänket in, men det var inte förrän vi var med i UICs Business Start som jag blev medveten om att jag kan få fram en produkt.

Peetra Magnusson håller delvis med om det som framkom i Sofia Linghags undersökning.

– Forskarsamhället speglar samhället i stort, med förlegade mönster där män hjälper män och kvinnorna hamnar på efterkälken.

Dock ser Peetra Magnusson positivt på sin egen karriär inom innovationsfältet.

– Jag har hela tiden fått ett väldigt bra bemötande. Den här resan har fått mig att se på min forskning på ett helt annat sätt.

”VÅGA TA STEGET! TA KONTAKT MED UIC/UUI OCH KOLLA VAD DE KAN ERBJUDA JUST DIG, FINNS DET POTENTIAL I MINA IDÉER?” Peetra Magnusson

Ständigt finns frågan ”hur kan detta komma till nytta?” i bakgrunden när hon forskar.

Att de har varit en grupp av kvinnor som gör det här tillsammans har varit bra, tycker Peetra Magnusson.

– Vi tre har hjälpt varandra framåt och har samma inställning till utvecklingsprocessen.

Som råd till kvinnor som forskar, och som vill ta sina upptäckter mot innovation säger hon:

– Våga ta steget! Ta kontakt med UIC/UUI och kolla vad de kan erbjuda just dig, finns det potential i mina idéer?

KAN MINST LIKA MYCKET SOM MÄN

I tidskriften Natures specialnummer om ”Women in biotech” i mars 2013 berättas att andelen kvinnor i akademin och industrin har ökat under de senaste 20 åren. Men när det gäller akademiker som patenterar sina upptäckter, startar biotechbolag eller sitter med i Scientific advisory boards, är inte bilden lika positiv.

Studier har visat att kvinnor ofta saknas i dessa roller. Detta innebär ett problem åt två håll: företagen får inte tillgång till alla de bästa forskarna, och kvinnorna får inte tillgång till viktig information och idéer som skulle göra dem till ännu bättre forskare. Kvinnor blir inte inbjudna till att sitta i advisory boards, eftersom dessa väljs på ”kompis-basis”. Blir kvinnorna ändå tillfrågade, tackar de i de flesta fall nej, eftersom de oftast tar ett större ansvar för hem och familj, och känner att de inte orkar med merarbetet.

Detta gäller visserligen USA, men liknande trender kan ses i Sverige. Uppsala BIO har till exempel haft svårt att hitta kvinnor som vill sitta med i BIO-X panelen. Trots att Uppsala BIO har som mål att ha jämlik representation i advisory boards är det svårt.

– Vi kvinnor behöver bli lite mer coola, och lita mer på vår kompetens. Vi kan minst lika mycket som män, vi måste bara våga, tycker Peetra Magnusson. •

A study by Sofie Linghag shows that women are less involved in innovations and applications of research than men are. There are women innovators, however: Peetra Magnusson, associate professor at the Department of Immunology, Genetics and Pathology at Uppsala University is one of them. She is very pleased with her own innovation journey and urges women to dare to take space, both to take their own inventions to the next stage and to serve on Advisory Boards and the like.

Text: Frida Henningson Johnson
Foto: Anna Ridderstad Wollberg

Efter framgångsrikt VINNVÄXT

Uppsala BIO får fortsatt förtroende från VINNOVA

Den sista juni 2013 avslutades det tioåriga VINNVÄXT-programmet för Uppsala BIO. Ungefär samtidigt kom beskedet att Uppsala BIO får fortsatt stöd inom en så kallad uppväxlingsfas av samma program, nu med ett mer nationellt och internationellt fokus.

Uppsala BIO har sedan 2003 fått ett betydande regionalt stöd från statliga VINNOVA inom ramen för programmet VINNVÄXT, inom styrkeområdet life science. Stödet ges till regioner som lyckas skapa samling kring gemensamma frågor och en handlingsplan där företag, universitet och offentlig sektor deltar.

STARK NATIONELL NOD

En utvärdering av hela VINNVÄXT-programmet visade att resultaten var väldigt bra. Därför beslutade myndigheten om en fortsättning, en så kallad uppväxlingsfas. Här ska framgångsrika initiativ med ”track-record” ges ytterligare möjligheter att verka också nationellt och internationellt på ett mera påtagligt sätt.

Uppsala BIO sökte medel och i mars 2013 kom beskedet att Uppsala BIO valts ut av VINNOVA för att delta i en uppväxlingsfas, där både branschmötesplatsen Uppsala BIO, PR/Media, företagsstöd och inte minst BIO-X programmet ingår. Beslutet att investera ytterligare 24 miljoner till och med juni 2017 motiverades bland annat av att Uppsala BIO utvecklats till en stark nod nationellt för life science, vars kapacitet som innovationsmiljö uppmärksammats internationellt.

– Vi har en mycket tydlig plan framåt, framhåller Uppsala BIOs ordförande Lars Hagel och Uppsala BIOs vd Erik Forsberg tillägger:

– Under förutsättning att vi även fortsättningsvis lyckas samla den offentliga och privata sektorn i regionen och leverera enligt de planer vi lämnar till VINNOVA, har vi dessutom möjlighet att erhålla stöd för ytterligare två år i detta 6-åriga program. Det är ännu ett bevis på att Uppsalas innovationssystem i allmänhet och Uppsala BIO i synnerhet bedöms som särskilt starkt inom life science, menar Erik Forsberg. •

On 30 June 2013 the ten-year VINNVÄXT Program was completed for Uppsala BIO, where Uppsala BIO participated in the life science speciality area. At about the same time it was announced that Uppsala BIO will be receiving continued support through the next phase of the same program, now with a more national focus. The decision to invest a further SEK 24 million through June 2017 was based on, among other things, the fact that Uppsala BIO has developed into a strong node for life science whose capacity as an innovative environment has garnered international attention.

Text: Erik Forsberg, Anna Ridderstad Wollberg
Foto: Katrina Brown

Hälso- och sjukvård i en åldrande värld. Det är temat för Uppsala Health Summit som går av stapeln i juni. Här möts beslutsfattare och opinionsbildare med representanter från vård, forskning och industri för att diskutera de stora utmaningar som vården möter när en allt större andel av befolkningen blir äldre.

Text: Johanna Brydolf
Foto: Ewa Ahlin

Uppsala Health Summit:

Bättre hälsa i en åldrande värld

Idag lever vi längre och är friskare jämfört med tidigare. Men eftersom andelen äldre personer ökar i stora delar av världen skapas ett allt hårdare tryck på vård och omsorg med ökade kostnader som följd. År 2012 hade Sverige tillsammans med Japan, Italien och Tyskland den högsta försörjningskvoten i världen, med endast tre invånare i arbetsför ålder per person över 65 år.

– Vi har enorma demografiska förändringar framför oss, vilket innebär en stor utmaning. Det här är inte endast en i-landsfråga. I delar av Asien, till exempel Vietnam, ökar den äldre andelen av befolkningen ännu snabbare än i Europa, säger Madeleine Neil, projektledare för Uppsala Health Summit.

DIALOG OM FRAMTIDENS HÄLSA

År 2000 var 11 procent av världens befolkning över 60 år. 2050 beräknas denna andel ha ökat till 22 procent, och även om äldre är friskare idag än förr kvarstår det faktum att 30 procent av de som fyllt 85 år har en kognitiv funktionsnedsättning.

– Nu när allt fler blir över 85 måste vi därför fundera på hur vi ska hantera hälsofrågorna. Hur ska äldre få ett gott liv? Och framförallt, hur ska vi göra för att få fler friska levnadsår? säger Madeleine Neil.

Redan idag har vi en del av svaren på dessa frågor. Syftet med Uppsala Health Summit är just att vara en internationell arena för diskussioner och samtal mellan beslutsfattare och experter om de svårigheter som finns när det gäller att använda de insikter vi har inom vård och hälsa.

– Vi vill ha en dialog om framtidens hälsa, där medicin, samhällsekonomi och etik är viktiga byggstenar, i syfte att nå bättre vårdresultat, säger Madeleine Neil.

En av de inbjudna talarna till Health Summit är Mary Durham, forskningsledare på det amerikanska vårdföretaget Kaiser Permanente. Hon kommer att tala om att integrera preventionsåtgärder i vården och hur det kan leda till bättre vård, bättre hälsa och lägre kostnader.

– Vi vet vad vi ska göra för att leva hälsosamt och vi vet att om vi kan fånga vissa sjukdomstillstånd i tid, kan insatta åtgärder ge bättre resultat, ofta till lägre kostnad för vården. Utmaningen är att börja använda den kunskap och den teknik vi har, säger Madeleine Neil.

REGISTER FÖR LIVSSTILSRÅD

En annan av talarna på Uppsala Health Summit är Lars Lind, professor i medicin ansvarig för forskningssamarbetet EpiHealth. Han kommer att ta upp frågan om vi kan använda de register som finns för att utforma personliga livsstilsråd. Och om vi skulle använda dem – hur är då samhället och även enskilda personer ansvariga att leva efter dessa råd?

Uppsala Health Summit kommer även att erbjuda workshops där fördjupade områden diskuteras.

– Målet är att bygga in så mycket dialog som möjligt. Syftet för deltagarna är inte bara att lyssna, utan också att delta i diskussioner. De som kommer är ju ofta minst lika duktiga och kunniga som de som talar, säger Madeleine Neil. •

Uppsala Health Summit 2014

Uppsala Health Summit går av stapeln 3–4 juni i Uppsala. Arrangemanget genomförs av nätverket Världsklass Uppsala tillsammans med Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Landstinget Uppsala län, Uppsala kommun. Läkemedelsverket, SVA och VINNOVA är också parter. Uppsala Health Summit stöds också av GE Healthcare, LIF, Swecare och Swedish Medtech.

Uppsala Health Summit arrangeras 2014 för första gången. Meningen är att konferensen ska vara återkommande, men med olika teman varje gång. Årets tema är vård för hälsosamt åldrande.

”VI HAR ENORMA DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR FRAMFÖR OSS, VILKET INNEBÄR EN STOR UTMANING.”

Madeleine Neil,
Uppsala Health Summit

Uppsala Health Summit gets underway on 3–4 June 2014 in Uppsala. The theme is Care for Healthful Ageing, and the purpose of Uppsala Health Summit is to serve as an international arena for discussions and conversations among decision-makers and experts about the difficulties we face when it comes to making use of the insights we have in healthcare in order to achieve better care results.

Today we live longer and are healthier than in the past. But since the proportion of elderly people is rising in major parts of the world, there is ever-greater pressure on healthcare and caring, with rising costs as a consequence. According to Madeleine Neil, project leader for Uppsala Health Summit, the great challenge is to use the technology and knowledge we already have to live more healthily and to uncover chronic conditions in time.

Text: Johanna Brydolf
Foto: CEBR

CEBR

En gemensam röst för Europas life science-regioner

Nätverket CEBR, Council of European Bioregions, är Europas främsta nätverk för life science-kluster. Syftet med nätverket är att samarbeta för att bygga upp en konkurrenskraftig europeisk life science-sektor på den globala arenan. Idag är 45 medlemmar knutna till CEBR, en av dessa är Uppsala BIO.

För tio år sedan fanns det inget nätverk för life science-kluster i Europa, men däremot fanns behovet av ett sådant. Europas klusterledare saknade en plattform för erfarenhetsutbyte och gemensamma aktiviteter mellan regioner, och man började diskutera detta med varandra.

MER FORMELLT SAMARBETE

– En grupp klusterledare som regelbundet träffades kände att de ville arbeta mer formellt tillsammans, men det fanns inga mekanismer för att kunna göra det. Kontakterna togs genom myndigheter och kommuner och alla vet ju hur långsam den vägen är. Gruppen insåg att detta måste ordnas, och så föddes idén till CEBR, berättar Claire Skentelbery, generaldirektör för CEBR.

Hon besöker Sverige i samband med CEBR-mötet om klinisk innovation i Stockholm i november 2013, och berättar att CEBR lanserades år 2006. EU, som var positiva till idén, finansierade nätverket under de första åren. Då var antalet medlemmar tio. I dag har antalet medlemmar växt till 45 och CEBR drivs som en ideell förening med säte i Bryssel och med stöd av en styrelse med representanter från flera europeiska länder. Med i styrelsen sitter bl a Uppsala BIOs vd, Erik Forsberg.

Claire Skentelbery, generaldirektör för CEBR

Council of European Bioregions, CEBR, is Europe's foremost network for life science clusters. The network has 45 members, one of which is Uppsala BIO. The purpose of CEBR is to serve as a platform for collaboration among Europe's various life science clusters, and thereby build up a competitive European life science sector in the global arena. Matters dealt with in CEBR are, for instance, creating equal conditions for companies' operations, promoting the competitiveness and collaboration between and within the cluster regions, and establishing a platform for the EU life science initiative.

CEBR is run as a non-profit organisation seated in Brussels and supported by a board with representatives from several European countries. One member of its board is Uppsala BIO's CEO, Erik Forsberg.

– CEBR är ett väldigt litet nätverk men dess stora styrka är att alla medlemmar kan göra sina röster hörda oavsett hur stora eller små de är. Och uppdraget är enkelt: att presentera Europa som ett enda kluster snarare än 100 fragmenterade life science-regioner, säger Claire Skentelbery.

STARK GEMENSKAP

Förutom att minska fragmenteringen av Europas life science-regioner arbetar de 45 medlemmarna inom CEBR också med att skapa lika villkor för företagens verksamhet, främja konkurrenskraft och samarbete mellan och inom klusterregionerna och att skapa en plattform för EUs life science-initiativ.

– Något som är väldigt positivt med CEBR är att nätverket uppnår så mycket trots att det är litet. Medlemmarna är mycket aktiva och passionerade i sitt engagemang. Under åren har de byggt upp en nära relation med varandra. Det finns en stark gemenskap inom CEBR, säger Claire Skentelbery.

ALLA I EUROPA ÄR MED

Efter åtta år har CEBR mognat som organisation. Alla de stora life science-klustren i Europa är med, och man fungerar idag som en samlad röst från Europas life science-sektor. CEBR har även inlett samarbeten med andra kluster utanför Europa.

– Vi har bland annat haft ett lyckat globalt nätverksmöte för kluster i USA. Idag är vi den primära kontakten till Europas life science-regioner om man kommer utifrån. Vi har alltså blivit det som CEBR från början var menat att vara, säger Claire Skentelbery. •

Innovationskontorets informationsturné fortsätter under 2014. Målet är att besöka samtliga fem life science-kluster i Sverige, för att skapa kontakter och informera om regulatoriska frågor.

Möten 2014 är planerade i Stockholm den 17 mars, Lund den 15 maj och Göteborg den 5 juni. Håll utkik på Läkemedelsverkets hemsida för mer information: www.mpa.se/innovation

SME guiden ger kortfattad information om kliniska prövningar, godkännanden och regelverk. www.lakemedelsverket.se/sme

Läkemedelsverkets nyhetsbrev skrivs för dem som jobbar med att utveckla läkemedel. Prenumeration är kostnadsfritt och sker enkelt via hemsidan.

Ibland kan det vara svårt att förstå de regulatoriska regelverk som rör läkemedel och medicintekniska produkter. Mycket information finns tillgänglig på Läkemedelsverkets hemsida. Men den kan vara svår att förstå om man inte har rätt kompetens. Rådgivningshjälp finns att få, men många forskare och företagare drar sig för att ta kontakt.

LÄTT ATT GÖRA RÄTT

Läkemedelsverkets innovationskontor välkomnar forskare, innovatörer och företag

Text: Anna Ridderstad Wollberg Foto: Läkemedelsverket

Kom till Läkemedelsverket, uppmanar Susanne Baltzer.

The Innovation Office at the Medical Products Agency was created in 2012 mainly for the purpose of guiding researchers and industrialists through the regulatory jungle and informing them of what support is available. An SME guide was also set up on the web to provide concise information about clinical testing, approvals, and regulations. Susanne Baltzer directs the Innovation Office, and, with her background from large and somewhat smaller drug and biotech companies, she has a good understanding of the issues facing actors developing pharmaceuticals. To reach out further to researchers and industrialists throughout Sweden, the Innovation Office undertook an informational tour in 2013. In 2014 it will be followed up with visits to Lund, Stockholm, and Gothenburg.

Läkemedelsverket förstod den här problematiken och utvecklade SME-guiden våren 2012. Strax därefter startade de också Läkemedelsverkets innovationskontor, vars huvudsyfte är att guida i regelverksdjungeln och upplysa om vilket stöd som finns att tillgå.

Jag träffade Susanne Baltzer som är ansvarig för innovationskontoret, där hon har varit med sedan starten. Susanne har en bakgrund som disputerad proteinkemist med erfarenhet från både stora och lite mindre läkemedels- och biotechbolag. Hon förstår vilka frågeställningar forskare och företagare som vill utveckla läkemedel ställs inför. Susanne kan visa vägen genom denna snårskog och hjälpa forskarna och företagarna att få kontakt med rätt expertis och tillgång till rådgivning.

RÅD OM BÄSTA VÄGEN

Varför behövs ett innovationskontor på Läkemedelsverket?

– Innovationskontoret är en bra ingång till Läkemedelsverket. Vårt mål är att visa vilken hjälp som finns att tillgå. Vi vill berätta om Läkemedelsverkets service och nå ut till forskarna och företagen, menar Susanne Baltzer.

Innovationskontoret ger inte själv regulatorisk rådgivning och tar inte några beslut. De kan därför titta på frågeställningarna från forskarnas och företagens synvinkel och ge råd om bästa vägen fram. För att berätta om den här servicen åkte innovationskontoret ut på en informationsturné i Sverige under 2013, som kommer att fortsätta under 2014.

Första stoppen var i Lund följt av Göteborg, där intresset var mycket stort. I september kom turen till Uppsala. Mötet hölls på Uppsala Konsert och Kongress, och Uppsala BIO stod som medarrangör. Även här var intresset stort, 140 personer deltog.

MYCKET HJÄLP ATT FÅ

Vid mötena fick man information om bland annat regelverk, kliniska prövningar och avancerade terapier. Men det mest värdefulla var kanske ändå frågestunden och mingelfikat, som gav möjlighet till att ställa frågor och skapa personliga kontakter med handläggare och experter på Läkemedelsverket.

Susanne berättar att informationsturnén var mycket uppskattad både från Läkemedelsverkets sida och från deras målgrupper. Med en ökad synlighet och närvaro i alla regioner i Sverige hoppas hon att det ska vara en självklarhet att det är till innovationskonoret man vänder sig när det gäller frågor om läkemedel och medicinteknik. Det finns så mycket hjälp att få och det är viktigt att få guidning i ett tidigt skede.

– Det ska vara lätt att göra rätt! avslutar Susanne Baltzer. •

DEN 14–15 OKTOBER 2013 HÖLLS FÖR FÖRSTA GÅNGEN KONFERENSEN NORDIC LIFE SCIENCE DAYS (NLSDays), PÅ STOCKHOLM WATERFRONT CONFERENCE CENTER. MÖTET, SOM HADE FOKUS PÅ BUSINESS-PARTNERING-NÄTVERKANDE, ANORDNADES AV SWEDEN BIO OCH LOCKADE NÄSTAN 700 DELTAGARE. MEDARRANGÖRER VAR SYSTERORGANISATIONER FRÅN NORGE, FINLAND OCH DANMARK. 350 FÖRETAG FRÅN 20 OLIKA LÄNDER FANNS PÅ PLATS LIKSOM EN HEL DEL INTERNATIONELLA DELTAGARE, ÄVEN OM MAJORITETEN KOM FRÅN SVERIGE.

En unik nordisk nätverksplattform

Första Nordic Life Science Days gav mersmak

Uppsala BIO medverkade i flera olika aktiviteter under konferensen; en utställningsmonter tillsammans med andra Uppsalaaktörer, och som värd för en föreläsningssession med internationella talare. Dessutom sponsrade Uppsala BIO utvalda medlemsbolag med möjligheten att delta i en pitching-session för investerare.

– Vi deltog på den här konferensen med målsättningen att utvärdera om detta var ett bra arbetssätt för Uppsala BIO, säger Camilla Huse Bondesson, spindeln i nätet för Uppsala BIOs medverkan på NLSDays. Vad kan vi få ut av att medverka, hur kan vi marknadsföra life science-aktörerna i Uppsala och vad kan mötet ge våra medlemsbolag?

– Även om det var lite grus i maskineriet, var helhetsintrycket av konferensen mycket bra, säger Camilla. Vi har gjort en utvärdering och vi har absolut nått våra målsättningar; att representera och underlätta för bolagen att delta, att visa upp attraktionskraften i regionen, samt att lyfta fram och visa hur BIO-X samverkar i ett väl utvecklat innovationssystem.

REPRESENTERADE FLERA AKTÖRER

Uppsala BIO samordnade en utställningsmonter som representerade flera aktörer i Uppsala: Uppsala Innovation Center, Uppsala universitet, SLU, SciLifeLab, Innovation Akademiska, Uppsala Universitet Innovation, Uppsala Biobank och Uppsala Clinical Research Center. Vägg i vägg med Uppsala-montern fanns Stockholm Life. De båda montrarna delade landmärke i form av stora ballonger som svävade ovanför. Det var en hel del trafik till båsen och riktigt trångt blev det när Ola Björkman, senior advisor, presenterade den årliga statistikrapporten över utvecklingen av life science-företag och anställda i Stockholm-Uppsalaregionen *(se artikel på sidan 35)*.

”The arena for successful innovation” var titeln på den föreläsningssession som Uppsala BIO stod som värd för. Med Tomas Malmer som moderator och med talare från Roche, Sanofi Pasteur, Lundbeck och det norska innovationskontoret Inven2 bäddade vi för två intressanta timmar. Sessionen öppnades av STUNS vd Christina Frimodig, varefter Anna Ridderstad Wollberg från Uppsala BIO gav en presentation av BIO-X och andra regionala innovationsprogram. Behovet av att hitta innovativa projekt tidigt, skapa samarbetsformer mellan forskare och industri samt att hjälpa forskarna att utreda om idén håller för kommersialisering, var teman som togs upp av flera av talarna.

RÄTT PERSONER PÅ RÄTT PLATS

Olivier Duchamp, Conference Director NLSDays, har lång erfarenhet av att organisera liknande konferenser inom till exempel klimatområdet och biotech.

– NLSDays skiljer sig från andra liknande konferenser säger Olivier. Den fokuserar på Norden som är en ledande region inom innovation, forskning och investering i Europa och världen. Dessutom riktar sig konferensen inte bara till de stora Pharma- och Biotech-aktörerna utan också till universitet, forskningsinstitut, investerare, mindre bolag och non-profit organisationer. Ett framtida mål är att få in fler deltagare från patientorganisationer, universitet och att attrahera fler unga entreprenörer.

– Den största framgången med mötet var framförallt publiken, säger Olivier Duchamp utan att tveka. Inte bara antalet deltagare, vilket överträffade våra förväntningar, utan också hur aktiva deltagarna var under konferensen. Vi hade ett stort antal förfrågningar om partneringmöten (3 500+) och över 1 000 schemalagda face-to-face möten. Det var alltså över 40 % som accepterade sina mötesförfrågningar, jämfört med en förväntad siffra på 25 %. Detta betyder att vi lyckades samla rätt personer på rätt plats, sammanfattar Olivier.

NLSDays 2014 går av stapeln 7–9 sept på Stockholm Waterfront. Vad vill du förändra till den konferensen?

– Det nordiska inslaget måste bli tydligare, svarar Olivier. Vi jobbar nu med att fördjupa samarbetet med våra nordiska partners. Fler klusterorganisationer och utvecklingsorgan från våra nordiska kollegor vill vi ha med. Vi har också tagit till oss av den feedback vi har fått och kommer ha färre aktiviteter som går parallellt.

– Även under nästa konferens ser vi fram emot att samarbeta med Uppsala BIO, avslutar Olivier Duchamp. •

Text: Anna Ridderstad Wollberg
Foto: Anna Ridderstad Wollberg

On 14–15 October 2013 the Nordic Life Science Days (NLSDays) conference was held for the first time, at Stockholm Waterfront Conference Centre. The meeting, which focused on Business-Partnering-Networking, was arranged by Sweden BIO and drew nearly 700 attendees. Uppsala BIO was involved in three different activities during the conference: an exhibition booth together with other Uppsala actors, hosting a lecture session with international speakers, and sponsoring selected member companies in their participation in a pitching session for investors.

– The overall impression of the conference was excellent, says Camilla Huse Bondesson, at Uppsala BIO. We absolutely achieved our goals: to represent and facilitate participation for our companies, to showcase the attractiveness of the region, and to highlight BIO-X and show how it collaborates in a well-developed innovation system.

NLSDays 2014 will take place on 7–9 September at Stockholm Waterfront, and Olivier Duchamp, who is in charge of NLSDays, hopes the Nordic contingent will be more distinct.

– We’d like to bring in more cluster organisations and developmental bodies from our Nordic colleagues. We have also taken to heart the feedback we received and will have fewer activities running in parallel, Olivier concludes.

BIO i USA och Genesis i London

Positiv attityd till samarbeten

Life Science är en global bransch sett från nästan alla perspektiv. För ett litet land som Sverige är det särskilt viktigt att koppla upp sig mot större länder och marknader. I april 2013 arrangerade Stockholm-Uppsala Life Science i samarbete med det London/Cambridgebaserade klustret One Nucleus, ett frukostseminarium på BIO i USA. I december deltog Stockholm-Uppsala Life Science med en monter på den av One Nucleus anordnade Genesiskonferensen i London. Samarbetet med One Nucleus har hittills varit mycket givande och ger mersmak för framtiden.

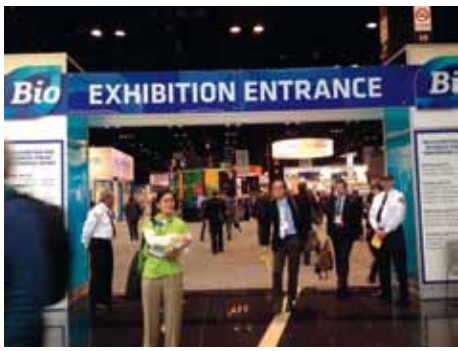

Frukostseminariet på BIO var det andra i ordningen. Det första arrangerades på BIO 2013, även då tillsammans med One Nucleus. Cirka 70 särskilt inbjudna, internationella experter och beslutsfattare fyllde lokalen. Titeln på seminariet var *The Role of Open Innovation in Successful Global Partnerships*. En panel med fem internationella experter från Storbritannien, USA och Uppsala, Sverige och med John Carroll, redaktör för Fierce Biotech som moderator, diskuterade möjligheterna och utmaningarna med att utveckla lovande affärsmöjligheter till stor del utanför företaget.

Erik Forsberg från Uppsala BIO, den svenska deltagaren i panelen, lyfte fram behovet av mer gränsöverskridande samarbete och delade med sig av erfarenheterna från Sverige.

– Tillit och en positiv attityd till samverkan från både universitet och industri ökar, berättade Erik Forsberg. Vi ser en stor förändring i branschen. Industrin är mer intresserad av samarbeten nu.

Synen på *open innovation* som modell för effektivare produktutveckling varierade bland paneldeltagarna men alla var överens om att utmaningarna är många, inklusive hur man hanterar immateriella rättigheter.

Redan dagen efter fick seminariet uppmärksamhet i internationell media, dels i en artikel i Bioworld, dels i mässtidningen BIOtechNOW där BIO-X omnämns.

VAD HÄNDE FÖR ÖVRIGT PÅ BIO?

2013 års BIO International Convention erbjöd planenligt nätverks- och partnermöjligheter, föreläsningar och en gigantiskt stor utställningshall med utställare från världens alla hörn. Några av de mest intressanta ämnesområdena på BIO 2013 var *big data*, flera rapporter om den aktuella utvecklingen inom biotekniken i allmänhet och om jordbruksbioteknik inklusive genetiskt modifierade produkter.

GENESIS – EN MÖTESPLATS PÅ NÄRMARE HÅLL

Genom samarbetet med One Nucleus fick Stockholm-Uppsala Life Science möjligheten att delta med en monter på Genesis, en konferens i hjärtat av London som arrangerades den 11–12 december 2013. Genesis är väsentligt mindre än BIO, men mer tillgängligt och med en positiv, inkluderande, ja nästintill familjär atmosfär.

– Intresset för Sverige, och det vi hade att berätta var stort bland delegaterna. Den goda stämningen bidrog säkert också till att man inte tvekade att ta kontakt, berättar Ywonne Bölja, marketing director, Stockholm-Uppsala Life Science.

Mötet hade ganska få svenska företag på plats men enligt Michael Brobjer, marknadsdirektör och direktör för affärsområdet life science på APL borde fler svenska företag överväga att delta:

– Vi var med för andra gången. För oss är Genesis en bra mötesplats för att komma i kontakt med engelska biotech- och läkemedelsföretag. Vi ser även att fler och fler från övriga Europa är på plats säger Michael.

Genesis 2014 anordnas den 9 december. Information om konferensen, www.genesisconference.com •

Text: Ola Björkman
Foto: Ywonne Bölja

Ny rapport om regionens life science-företag

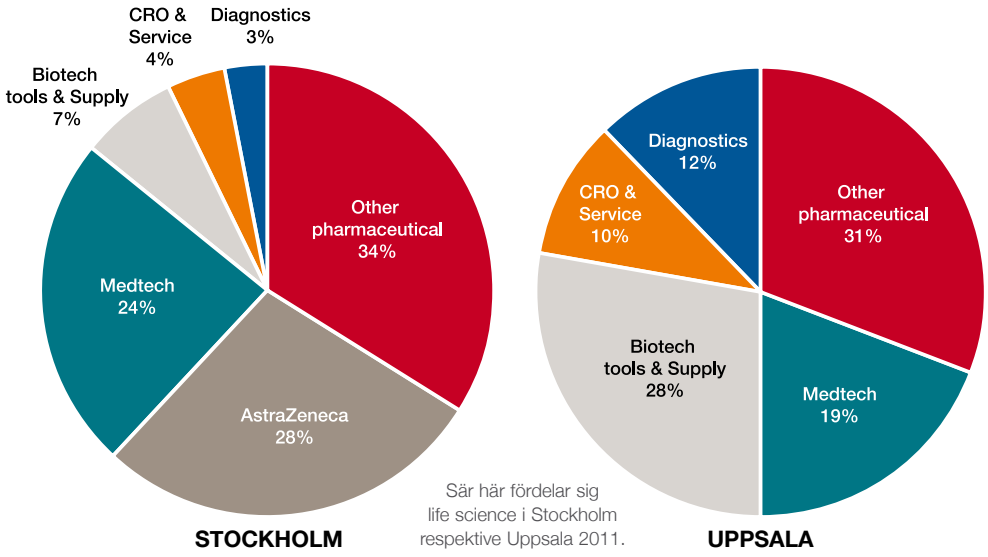

Sär här fördelar sig life science i Stockholm respektive Uppsala 2011.

En ny rapport som analyserat life science-branschen i Stockholm-Uppsala-regionen, med fakta från 2009–2011, visar att antalet anställda har minskat de senaste åren. Men life science är fortfarande en betydande industrisektor för Sverige. Trots knivskarp internationell konkurrens finns goda förutsättningar för att branschen ska vända uppåt igen, tror Ola Björkman från Stockholm-Uppsala Life Science som lett arbetet med att ta fram rapporten.

Rapporten visar att antalet anställda i bolagen minskat med över 1 600 personer från 2009 till 2011. I linje med internationella trender svarar läkemedelssektorn för mer än 80 % av minskningen. Att även Sverige, senast genom AstraZenecas nedmontering av neuroscience-forskningen i Södertälje, har drabbats av den globala life science-industrins omfattande neddragningar är inte förvånande. Rapporten visar också att det är Stockholms län, där läkemedelsindustrin svarar för huvuddelen av antal anställda, medräknat AstraZeneca, som står för hela minskningen. I Uppsala, med en industristruktur där biotekniska verktyg och diagnostik är relativt starkare, ses ingen förändring.

Trots neddragningarna sysselsatte regionens 586 life science-företag över 20 000 personer 2011 och är en betydande industrisektor för Sverige, inte minst för svensk export.

– Med de ändringar som genomsyrar läkemedelsindustrin och biomedicinsk forskning, står life science i Sverige inför samma utmaningar som övriga världen. Men förändringar skapar möjligheter och med en klok strategi kan det mycket väl visa sig att dessa spelar svensk life science i händerna, säger Ola Björkman, som lett arbetet med att ta fram rapporten. Det finns alltså anledning att se framtiden an med viss optimism och trots knivskarp internationell konkurrens finns goda förutsättningar för att branschen ska vända uppåt igen.

UNDERLAG FÖR STÖDINSATSER

Rapporten är den tredje i ordningen där alla Stockholm-Uppsalabolag analyseras. Arbetet leddes av Stockholm-Uppsala Life Science och genomfördes i samarbete med Uppsala BIO och Stockholm Science City. Rapporten beskriver strukturen och storleken av regionens life science-sektor samt förändringarna från 2009 till 2011. Dessa fakta behövs för att följa branschens utveckling, men även för att utvärdera resultatet av genomförda stödinsatser och för att identifiera behov av ytterligare åtgärder. Rapporten ger också en bild av regionens industristruktur och kompetenspool, en ovärderlig faktabas för den internationella marknadsföringen av regionen. •

Arbetsinsatsen med att ta fram rapporten är omfattande eftersom life science-branschen saknar tillräckligt specifika branschkoder. Det innebär att inventeringen av vilka bolag som finns inte enbart kan baseras på uppgifter i register. Man måste identifiera nytillkomna bolag genom andra källor, till exempel genom listor från inkubatorer och science-parks. Kvaliteten av den aktuella rapporten har dessutom höjts genom ett nära samarbete med VINNOVA.

– *Samarbetsprojektet med Stockholm-Uppsala har varit väldigt givande*, säger Anna Sandström från VINNOVA. Nu har vi en gemensam databas över vilka bolagen är och vi har åstadkommit en nära nog total överensstämmelse beträffande kategoriseringen av våra gemensamma företag. Vi har också kommit överens om ett gemensamt upplägg av arbetet med kommande rapporter för att undvika dubbelarbete och för att bibehålla den kvalitetsnivå som samarbetet hittills har skapat.

Under våren 2014 påbörjas arbetet med nästa rapport (data från 2012) som planeras kunna publiceras före sommaren.

Rapporten kan laddas ner från www.suls.se eller beställas som pdf genom att skicka ett mail till info@suls.se

Text: Uppsala BIO

BBC, BioWorld, Pharmatech, NY Times, Arabic Times, Financial Times och Clinica.
Det är några av de medier som 2013 rapporterade om life science i Stockholm-Uppsalaregionen.
Genom Stockholm-Uppsala Life Science försorg, publicerades ca 60 artiklar
i internationella medier om life science i Stockholm-Uppsalaregionen under 2013.
Det motsvarar ett värde på drygt 15 miljoner kronor.

STORT INTERNATIONELLT MEDIAINTRESSE

Enligt Ywonne Bölja på Stockholm-Uppsala Life Science är intresset från internationell branschmedia generellt stort när det gäller life science i Stockholm-Uppsala.

– Många av de utländska journalister jag kontaktar vet att det pågår mycket life science-forskning här. Däremot vet de inte exakt vad som finns i form av världsledande forskning, banbrytande innovationer och mångfald av spännande tillväxtbolag, så det är den bilden vi försöker sprida, säger hon.

Stockholm-Uppsala Life Science har valt PR som verktyg för att sätta regionen på världskartan inom life science. Man samarbetar med en Londonbaserad PR-byrå som hjälper till med kontakter till journalister som skriver för ledande branschmedia.

Ywonne Bölja berättar att det framför allt är genom journalistbesök som man uppnått de goda resultaten. Besöken planeras utifrån journalistens intresseområden och utmynnar i ett skräddarsytt program under två till tre dagar. Tempot är högt med 15–20 möten med forskare och studiebesök på 45–60 minuter vardera på programmet.

STOR GULDGRUVA

– Vi vill gärna visa upp bredden och att det finns en stor guldgruva här. Besöken är väldigt uppskattade. Vi har en kö på upp till 12 journalister som gärna vill komma hit. Planeringsarbetet inför dessa möten tar månader att förbereda, så vi tar emot i den takt vi hinner, säger Ywonne Bölja.

Hon berättar att ämnesintresset varierar beroende på vilka medier journalisterna kommer ifrån.

– När journalisterna kommer, har de en bild av vad de vill skriva om. Men efter någon dag inser de ofta att de även vill skriva en generell artikel om den enorma mångfalden här.

Arrangerade journalistbesök under 2013

- 6 besök med 15–20 möten per besök har arrangerats
- Totalt 112 möten i samband med journalistbesöken
- Totalt 8 journalister/ redaktörer har tagits emot
- 57 relaterade artiklar har publicerats

”VI VILL GÄRNA VISA UPP BREDDEN OCH ATT DET FINNS EN STOR GULDGRUVA HÄR.”

Ywonne Bölja,
Stockholm-Uppsala Life Science

Generally speaking international industry media show a great interest in life science in Stockholm-Uppsala, according to Ywonne Bölja, marketing director at Stockholm-Uppsala Life Science. Some 60 articles about life science in the Stockholm-Uppsala region were published in international media in 2013. Using recognized calculating methods, this corresponds to a value of more than SEK 15 million. Something that has yielded good results in the PR work pursued by Stockholm-Uppsala Life Science is journalist visits, where a foreign journalist is invited to come and spend about three days seeing and encountering the tremendous diversity of life science in the Stockholm-Uppsala area.

Gareth MacDonald från BIO Pharma intervjuar Olivier Clairotte, CEO Octapharma för en Pod-cast om hållbar produktion.

Många blir överraskade att möta så mycket spetskompetens på en så liten yta, säger Ywonne Bölja.

Genom besöken skapas en långsiktig, positiv relation till journalisten och den tidskrift han eller hon tillhör.

– Att möta folk på plats innebär fördelen att trösklarna sänks för ytterligare kontakt. Jag märker tydligt att de tidningar som haft en journalist här är de som snabbast fångar upp nyheter från oss, säger Ywonne Bölja.

PÅ VÄRLDSKARTAN

När det gäller målet att sätta Stockholm-Uppsala Life Science på världskartan, tycker hon att mycket har hänt de senaste åren.

– Tidigare skev man antingen ”Stockholm” eller ”Uppsala”, men nu använder man begreppet ”Stockholm-Uppsala” i allt större utsträckning. Man väljer området – inte staden. Där känner jag att vi har kommit en bra bit på väg, säger Ywonne Bölja. •

Text: Johanna Brydolf Foto: Ywonne Bölja

Snårig ansökningsdjungel? Lugn, det finns hjälp att få.

För att söka EU-stöd till life science-projekt måste man ta sig igenom en djungel av regler och dokument. Men det finns hjälp att få. Vid EU Support Office, EUSO, på Sweden BIO i Stockholm finns Tuulikki Lindmark på plats, redo att hjälpa Sveriges småföretag när det gäller ansökningar och introduktion till EU-programmen.

– Det innebär en hel del arbete med att söka och få pengar från EU:s program, precis som med övrig typ av bolagsfinansiering. Men jag tycker ändå att man ska ge det en ärlig chans. Det är värt besväret, säger Tuulikki Lindmark.

Hon är sedan sommaren 2013 ansvarig för EUSO, en kostnadsfri tjänst för alla Sveriges små och medelstora bolag inom life science. EUSO kan hjälpa till med att matcha utlysningar till företag, ge råd om hur man skriver, informera om finansiella riktlinjer och hitta lämpliga partners.

– Vi skriver inte ansökan åt någon, det måste man göra själv, men vi ger råd och stöd och hjälper företagen att hitta i djungeln av regler. För många är det en helt ny värld av förkortningar och begrepp, säger Tuulikki Lindmark, och tillägger att hon även tipsar om andra utlysningar och andra kanaler för finansiering.

Text: Johanna Brydolf Foto: Sweden BIO

The EU Support Office, EUSO, at Sweden BIO in Stockholm, is the workplace of Tuulikki Lindmark. Here all Swedish small and medium-size companies in life science can get free advice and help with applications for EU support. To write an application you have to cut through a jungle of regulations and documents, which can be both time-consuming and challenging. What EUSO can help you with is, for instance, matching calls with companies, advice on how to apply in writing, information about financial guidelines, and finding suitable partners.

Tuulikki Lindmark can give advice about applying for Horizon 2020, EU's new Framework Programme for Research and Innovation. The programme is available to all of Europe and has a budget of EUR 70 000.

"JAG TYCKER ÄNDÅ ATT MAN SKA GE DET EN ÄRLIG CHANS. DET ÄR VÄRT BESVÄRET."

Tuulikki Lindmark, EUSO

– Många behöver hjälp med just var de ska leta och hur man bäst hittar något som passar specifikt för deras idé, säger hon.

UPPSÖKANDE VERKSAMHET

För att så många som möjligt ska få kunna ta del av EUSO:s stöd jobbar Tuulikki Lindmark mycket med uppsökande verksamhet.

– Jag åker runt i hela landet och håller föredrag. Jag hugger tag i folk och ser till att synas. Det gäller bara för bolagen att själva vara med i nätverken och att vara öppna, säger hon.

Något Tuulikki Lindmark särskilt vill tipsa om just nu är att söka pengar inom Horisont 2020, EU:s nya ramprogram för forskning och innovation. Programmet löper under perioden 2014–2020 och har en total budget på nära 700 miljarder kronor.

– Att ansöka och få pengar från EU-program innebär förstås mycket jobb, men så är det med alla ansökningar. Inom EU tävlar man ju med alla i Europa, och ett system anpassat för så många blir lite krångligt. Men, får man till slut pengar kan man ju se det som en vinstlott och ett kvitto på den innovativa verksamhet man har i sitt bolag, säger Tuulikki Lindmark. •

EUSO

EUSO är en fristående enhet riktad till hela life science-sektorn och drivs, med stöd från VINNOVA, av Sweden BIO, branschorganisationen för svensk life science-industri. EUSO erbjuder kostnadsfri rådgivning inom EU:s ramprogram, samt ger stöd till små och medelstora företag i Sverige. Målet är att öka småföretagens medverkan i ramprogrammen, såsom Horizon 2020.

Detta kan du få hjälp med

- Diskussion om ditt företags behov, identifiering av EU-program och möjliga ingångar.
- Råd vid registrering av företaget i EU:s databas.
- Diskussion om idéer och formulering av projekt.
- Tips kring partnersökning.
- Information om ekonomiska och administrativa villkor.
- Information om ansökningsförfarandet.
- Råd om hur man skriver ansökan och genomläsning av ansökningar.
- Rådgivning under kontraktsförhandlingar.
- Helpdesk för snabba svar på enklare frågor.

Uppsala BIO är representerad i referensgruppen till EUSO, och kan fungera som en kanal åt båda hållen för medlemsbolag som har ett intresse av att söka EU-finansiering.

Har du frågor vänd dig till *anna.ridderstad.wollberg @uppsalabio.se*

Vad är Efter Jobbet?

Då och då dimper det ner en inbjudan från Uppsala BIO till ett ”Efter Jobbet-seminarium”. Det låter ju intressant, men vad innebär det egentligen?

Efter Jobbet är Uppsala BIOs seminarieserie som vågar fokusera på smala ämnen. Det är ett mindre evenemang på eftermiddagen, klockan 16–18 med cirka 25–40 deltagare. Under dessa seminarier behandlas snävare teman som riktar sig till de som är speciellt intresserade av och insatta i området. Det kan handla om till exempel kliniska prövningar, finansiering, patent, statistik eller projektledning och har till syfte att erbjuda en fördjupning i ett för branschen aktuellt och angeläget ämne. Evenemanget hålls i Uppsala BIOs lokaler och vi har alltid en fikapaus då det finns tid för mingel. Uppsala BIO står för inbjudan och kostnaden.

Efter Jobbet är öppet för allmänheten, även om de flesta av dem som anmäler sig är mottagare av vårt nyhetsbrev och event-inbjudningar. Åhörarna har alltså en varierande bakgrund, allt från anställda inom life science-bolag till universitetsanställda, konsulter och studenter.

Vill ni arrangera ett Efter Jobbet-seminarium? Hör av er till projektledare Frida Henningson Johnson telefon 076-82 97 77, frida.johnson@uppsalabio.se

EFTER JOBBET 2013

Toxikologistategi – 13 juni
Toxicology Knowledge Team Sweden AB är ett av de företag som bildades i kölvattnet från nedläggningen av forskningen på AstraZeneca i Södertälje. Stefan Czene, Hallgrimur Jonasson, Kerstin Kenne och Karin Svens presenterade olika toxikologiska aspekter som är viktiga att tänka på när man utvecklar läkemedel. Det gemensamma och tydliga budskapet var att man kan vinna mycket på att tidigt ha god insikt i vilka toxikologiska studier som krävs innan man kan göra studier i människa.

SciLifeLab – 30 september
SciLifeLab och SciLife Innovation presenterades av Maria Sörby och Cecilia Nilsson. Publiken fick insikt i hur SciLifeLab är uppbyggt, vilka mål organisationen har och hur näringslivet kan göra för att hitta dit.

Taking smart risks at the American marketplace – 22 oktober
De två amerikanska advokaterna Michael Davis och Michael Stewart höll ett uppskattat seminarium om vad man bör tänka på om man vill etablera sitt företag på den amerikanska marknaden. Båda advokaterna har lång erfarenhet av att hjälpa nordiska bolag och diskuterade amerikanska lagar och regler med avseende på företagsetablering.

Medarbetskap – 28 november
Margareta Malmberg Norring berättade om grupp- och ledarutveckling och vi fick verktyg för att skapa effektiva grupper på jobbet. Detta seminarium hölls första gången 2012 och var så uppskattat att vi beslutade oss för att ge det i repris.

What is After Work?

Every now and then Uppsala BIO sends out an invitation to attend an “After Work Seminar”. That sounds interesting, but what does it involve?

After Work is Uppsala BIO’s seminar series that dares to focus on narrow topics. It’s a modest afternoon event, 4–6 p.m. with some 25–40 participants. These seminars deal with rather specific topics targeting those who are especially interested and knowledgeable in the field. For example, the topic might be clinical testing, funding, patents, statistics, or project leadership, with the purpose of providing in-depth treatment of a subject of current and pressing interest to the field. The event is held on the Uppsala BIO premises, and we always have a refreshment break where it’s possible to mingle. Uppsala BIO sends out the invitations and defrays the costs.

After Work is open to the general public, although most people who sign up are recipients of our news-letter and event invitations. In other words, attendees have diverse backgrounds, from employees of life-science companies to university employees, consultants, and students.

Would you like to arrange an After Work seminar?
Get in touch with Frida Henningson Johnson, frida.johnson@uppsalabio.se mobile: +46 (0)76-829777.

Text: Frida Henningson Johnson

Text: Frida Henningson Johnson
Foto: Ewa Ahlin

Stolta styrelsemedlemmar bidrar till life science-industrins konkurrenskraft

Anki Bystedt, länsråd vid Länsstyrelsen i Uppsala län och Jan Stenlid, professor i skogspatologi vid SLU är medlemmar i Uppsala BIOs styrelse. De är därmed djupt involverade i arbetet med att ta fram långsiktiga strategier som bidrar till Uppsala BIOs framgångar. Ett uppdrag de är stolta över.

– I styrelsen jobbar vi med att bidra till utvecklingen av life science-industrin i Uppsala. Målsättningen är ytterst att stärka Uppsala-regionens och Sveriges konkurrenskraft och tillväxt, säger Anki Bystedt.

Uppsala BIOs styrelse har nu funnits i drygt ett år. Styrelsemedlemmarna har alla stor erfarenhet av samverkan mellan akademi, myndigheter, hälsovård och industri. Anki Bystedt har till exempel tidigare varit departementsråd och chef för enheten för forskning, innovation och näringsutveckling på Näringsdepartementet.

– Jag representerar en policykompetens i styrelsen. För mig är det mycket stimulerande att vara med i styrelsen då jag har jobbat med dessa frågor på policynivå. Det är spännande att ta ett kliv ner i verksamheten och se hur regeringsbeslut faller ut i verkligheten, säger hon.

En annan styrelsemedlem, Jan Stenlid, har erfarenhet av företagande inom biologisk forskning och har varit inblandad i några mindre spinoff-företag genom åren. Det gör honom väl medveten om hur stort behovet är av just det stöd som Uppsala BIO erbjuder.

– Det är viktigt att bra idéer kommer ut utanför den akademiska sfären och forskare har många gånger svårt att göra detta på egen hand. Att få stöd både när det gäller coachning och när det gäller pengar är otroligt värdefullt. Inom Uppsala BIO finns ett mycket stort engagemang, vilket bidrar till att deras arbete fungerar så bra som det gör, säger Jan Stenlid.

Anki Bystedt beskriver Uppsala BIOs närmaste framtid som att befinna sig i början av en spännande resa.

– Det är mycket som händer nu. BIO-X programmet har ju fått VINNOVAs förtroende att rullas ut nationellt. Det är otroligt roligt och ska bli väldigt spännande att följa, säger hon.

Uppsala BIOs styrelse

Uppsala BIOs styrelse består av ledamöter med gedigen erfarenhet inom industri, sjukvård och samhälle.

Lars Hagel, ordförande
Chef för externa relationer

Martina Banyay
Chief operating officer

Anki Bystedt
Länsråd

Karin Forsberg Nilsson
Professor

Sune Larsson
Överläkare, FoU direktör

Jan Stenlid
Professor

Jens Viebke
Verkställande direktör

Under 2013 har Uppsala BIO fått tre nya medarbetare, Erik Olaisson, Frida Henningson Johnson och Ywonne Bölja. De har vitt skilda bakgrunder och bidrar tillsammans med att ytterligare stärka Uppsala BIOs kompetens.

Tre nya ansikten hos Uppsala BIO

ERIK OLAISSON

Erik Olaisson började på Uppsala BIO som projektledare i februari 2013. Med 30 års erfarenhet från life science-industrin kommer Erik att huvudsakligen jobba med BIO-X. Erik är i grunden molekylärbiolog från Umeå universitet, men är sedan 1983 baserad i Uppsala. Här har han arbetat inom Pharmacia-sfären med fokus på bioteknologi och läkemedelsutveckling. Under de senaste 15 åren som projektledare eller utvecklingschef med produktutveckling inom medicinteknik och läkemedel i flera mindre företag.

Sedan 2008 jobbar Erik som konsult med projektledning och produktutveckling. Detta kombineras alltså nu med projektledarjobbet på Uppsala BIO.

– Jag ser mycket fram emot att kunna bidra till projekten som söker BIO-X, berättar Erik.

FRIDA HENNINGSON JOHNSON

Frida Henningson Johnson kom till Uppsala BIO i slutet av augusti 2013. Tidigare har hon jobbat som forskare vid Uppsala universitet och SLU, där hennes kompetensområden var immunologi och biokemi.

På Uppsala BIO jobbar Frida med events och nätverkande. Hon samordnar seminarier och BIO-PUB och skriver dessutom press-meddelanden och nyhetsbrev. Förutom att arbeta hos oss på Uppsala BIO studerar Frida journalistik vid Uppsala universitet. Kommunikation som är Fridas favoritområde, framför allt inom forskning och life science.

– Jag vill skriva om komplicerade saker så att alla förstår, berättar hon.

Erik Olaisson

Frida Henningson Johnson

Ywonne Bölja

YWONNE BÖLJA

– Vi är för bra för att vara doldisar, säger Ywonne Bölja. Ywonne började på Uppsala BIO i november 2013 efter att under drygt tre år arbetat med att utveckla varumärket Stockholm-Uppsala Life Science internationellt, främst genom kommunikation och PR-arbete. Hon brinner för kommunikation och för att göra regionen synlig internationellt.

Ywonne kommer från ICT-branschen, där hon varit verksam sedan i början av 90-talet både på nationella och internationella bolag, bland andra DELL. Under en period arbetade hon också som projektledare på en kommunikationsbyrå, innan hon bytte bransch till life science.

Fortsättningsvis kommer Ywonne främst att jobba med marknadsföringen av Stockholm-Uppsala, men hon kommer även att bidra med sina kunskaper inom kommunikation för hela Uppsala BIO. •

Text: Frida Henningson Johnson Foto: Ewa Ahlin

Uppsala BIO signed three new co-workers in 2013. Erik Olaisson works primarily with BIO-X and has a solid business background. In parallel with Uppsala BIO he runs his own consultancy in project leadership and product development. Frida Henningson Johnson comes from academia, where she worked as a researcher. At Uppsala BIO she is focusing on networking activities and regional collaboration, while also studying journalism at Uppsala University. Ywonne Bölja's work at Uppsala BIO is focused on PR and media, which she has done previously, in both life sciences and the ICT field.

MÅLSÄTTNING 2014

Uppsala BIO har ett övergripande mål: att bidra till utvecklingen av life science sektorn i regionen. Men hur gör vi det? Hur ser planen ut? Och hur mäter vi om det har lyckats?

I det här årsmagasinet kan du läsa om flera aktiviteter, där vi jobbar med målsättningen att främja life science. Företagsrapporten är ett exempel som visar på hur vi följer utvecklingen. Vi vill också synliggöra något av hur planen ser ut. Dels för att visa vilken typ av insatser som görs, dels för att öppna upp för nya uppdrag.

Uppsala BIO ska alltså genomföra insatser som kompletterar den privata och offentliga ”marknaden”. Resultaten av de här insatserna kan vara nya företag, nya produkter, nya tjänster, nya processer, nya publikationer, nya patent, nya tilläggsinvesteringar och så vidare. Förutom dessa direkt mätbara resultat ska vi uppfylla mer ”mjuka” indirekta mål, som följs upp till exempel genom enkäter till deltagare i våra evenemang eller till sökande inom BIO-X programmet.

VERKA I GRÄNSLANDET

Generellt mäts tillståndet för regionens life science i antal anställda på företag och universitet, och genom företagens omsättning.

Hur ska vi då nå de efterfrågade resultaten? Direktivet från vd och styrelsen är att Uppsala BIO också år 2014 kan skapa störst tilläggsvärden genom att verka i gränslandet mellan företag, universitet och offentlig sektor.

Text: Erik Forsberg Foto: Julián Rovagnati

UR VERKSAMHETSPLANEN 2014

1. **Branschmötesplatser:** Genomförs med utgångspunkt från Uppsala län.

- Driv samverkan genom konkreta projekt/företagssamarbeten: Genomförs genom att stödja innovationsstödjande organisationer finansiellt och med egen tid. Dessutom genom samarbeten med privat och offentlig sektor.
- Driv samverkan genom öppna nätverksarenor och koordinerande verksamhet: Genomförs genom att arrangera seminarier och andra mötesplatser. Dessutom stå till förfogande som kommunikationsnod.

2. **BIO-X programmet:** Genomförs i full skala i Östra Mellansverige inklusive Stockholms län. Dessutom undersöks i ett pilotprojekt möjligheterna att sprida modellen nationellt i samarbete med VINNOVA, där Uppsala BIO eventuellt kommer agera som nationell kompetensnod.
3. **PR/Media:** Genomförs i samarbete med organisationer i Stockholms- och Södermanlands län.

- Kärnprocess är internationell marknadsföring med fokus på PR: Genomförs genom att arrangera journalistbesök, seminarier med internationell målgrupp samt ”pitchning” av artiklar som lyfter upp regionen till internationell media.
- Stödprocesser till ovanstående är att producera pressmeddelanden, faktarapporter och företagsrapporter.

VERKSAMHETSUTVECKLING

- Genomför en fördjupad medlemsdialog, vilket inkluderar en uppdaterad plan för medlemsfrågor.
- Utred, planera och implementera en plan för hur genus och hållbarhet har en tydligare roll och genomsyrar samtliga delar av verksamheten.
- Planera och implementera en plan för en utökad omvärldsanalys.

HAR DITT FÖRETAG BEHOV AV NÄRMARE KONTAKT MED FORSKARE INOM LIFE SCIENCE? SCILIFE INNOVATION ÖPPNAR VÄGAR FÖR SAMARBETEN!

SciLife Innovation, ett pilotprojekt som drivs av Uppsala universitet och Karolinska Institutet, vill koppla samman SciLifeLab och dess unika forskningsmiljö och infrastruktur med företag i hela landet.

– SciLife Innovation ska vara en portal för företag in i SciLifeLab, berättar Cecilia Nilsson, projektledare för SciLife Innovation. Om ett företag har behov av att komma i kontakt med forskare kan vi hjälpa till att hitta rätt akademisk kontakt, starta upp samarbetsprojekt, samt hjälpa till att få finansiering.

Att få hjälp med att identifiera finansiellt stöd kan vara en avgörande faktor för småbolag att ingå i dessa samarbetsprojekt, något som annars inte kan prioriteras i en liten ekonomi. Cecilia Nilsson poängterar dock att projektet inte bara finns till för småbolag, utan alla typer av företag i hela landet, är välkomna att engagera sig.

VAD MENAR VI MED KLUSTER?

”Geografiska koncentrationer av relaterade företag och aktörer som präglas av ett ömsesidigt beroende och påverkan på varandra, utan direkta krav på samspel med forskning. Ett kluster utgår från att det finns geografiska koncentrationer av relaterade företag och andra aktörer som både konkurrerar och samverkar.”

DE SOM SÖKER BIO-X BLIR GLADA FÖR KONSTRUKTIV FEEDBACK

Årets BIO-X utlysning inom läkemedelsområdet lockade fler projektförslag än någonsin tidigare. Cirka 60 ansökningar kom in. Men ännu fler forskare var i kontakt med Uppsala BIO innan utlysningen stängde. Kontakten ger en insikt i om projektet passar temat för den aktuella utlysningen.

Foto: Ewa Ahlin

– Det uppskattas mycket att få möjlighet att bolla sin idé och få feedback, säger Malin Höglund som har många års erfarenhet som projektledare inom BIO-X.

När en BIO-X utlysning öppnar åker projektledare från Uppsala BIO ut på turné. Målet är att träffa forskarna. Många bra forskaridéer behöver vinklas lite för att bli en bra affärsidé. Det kan till exempel handla om att definiera vad som är produkten eller vad kunden har för behov. En del team behöver kompletteras med ytterligare kompetenser. Många av de projekt som sållats bort i processen ber ändå om att få en sista feedback och många återkommer med nya BIO-X ansökningar.

– Då känns det som vårt arbete skapar mervärde, menar Malin Höglund.

ISCONOVA FÖRVÄRVAT AV DET AMERIKANSKA VACCINBOLAGET NOVAVAX

En av Uppsala BIOs medlemmar, Isconova har förvärvats av det amerikanska vaccinbolaget Novavax Inc. Isconova är ett Uppsalabaserat läkemedelsföretag specialiserat på att utveckla vacciner och adjuvans.

Det var under sommaren 2013 som Novavax gav ett anbud om att förvärva Isconova. Budet togs emot positivt av styrelsen och aktieägarna, och vid stängning den 20 augusti var värdet av förvärvet cirka 304 miljoner kronor. Därefter har bolaget avlistats från Stockholmsbörsen och ändrat namn till Novavax AB.

– Transaktionen sammanför Isconovas starka plattform för kommersiellt validerade vaccinadjuvans med Novavax beprövade vaccinteknologi och kandidatportfölj, som omfattar flera humanvaccin i kliniska studier. Bolagen har också kompletterande expertis inom alla aspekter av forskning, utveckling samt produktion av vacciner. Därför kommer de att gynnas av en närvaro inom både human- och veterinärmedicin, säger Isconovas vd, Sven Andréasson.

Isconova har 24 anställda på kontoret i Uppsala och sammanslagningen kommer inte att innebära några större förändringar, då kontoret blir kvar i Uppsala och man ser inga överlapp i organisationerna.

ZUBSOLV® TAR NYA MARKNADSANDELAR I USA

I juli 2013 godkändes Orexos läkemedel Zubsolv® för underhållsbehandling av opiatberoende, av den amerikanska läkemedelsmyndigheten, FDA. Orexo är ett renodlat specialistläkemedelsbolag som jobbar med läkemedelsutveckling. Fokus är formulering och läkemedelstillförsel under tungan (sublingual), framför allt inom smärtområdet, såsom Zubsolv.

I ett brev till aktieägarna i december 2013, skrev Martin Nicklasson, dåvarande styrelseordförande i Orexo:

– Lanseringen av Zubsolv i USA är fortfarande i en tidig fas. Jag är nöjd med att konstatera att vi har en positiv tillväxt i både volym och marknadsandel. Vi närmar oss nu en marknadsandel på två procent baserat på samtliga recept. Dessutom fortsätter vi att ta marknadsandelar vecka för vecka.

Året avslutades alltså med positiva tongångar i ett av Uppsalas life science-bolag.

EVENEMANG

Uppsala BIO kan du träffa bland annat på följande event under 2014

- **Health Summit**
  Uppsala, 3–4 juni
- **BIO**
  San Diego, 23–26 juni
- **Digital Health Days**,
  Stockholm, 25–26 augusti
- **Nordic Life Science Days**
  Stockholm, 7–9 sept
- **Genesis**
  London, 9 december

EN DIALOG SOM DRIVER REGIONEN FRAMÅT

6 MARS 2014 ÄR DET DAGS FÖR UPPSALA BIOs MEDLEMSMÖTE.

– Uppsala BIOs medlemmar och partners är en våra starkaste tillgångar, menar Camilla Huse Bondesson, affärsutvecklingschef vid Uppsala BIO. De har fingret på pulsen och möter dagligen utmaningar, både nationella och internationella. De vet vad som krävs för att nå framgång.

Foto: Markus Marcetic

Uppsala BIO vill fånga denna kunskap och ta reda på hur vi kan vara ett komplement till företagens pågående aktiviteter. Därför strävar vi mot att ha en kontinuerlig dialog där vi tillsammans utforskar de behov och idéer som kommer upp som kan driva vår region framåt.

Under medlemsmötet kommer dialogen att fortsätta och fördjupas. Mötet innebär en möjlighet för medlemmar och partners att mötas för att diskutera hur Uppsala BIO kan spela en roll i regionens framtid. Vi diskuterar vilka projekt som vi gemensamt ska jobba med och vilka aktiviteter vi kan initiera eller katalysera. Alla vi på Uppsala BIO ser fram emot en givande och rolig eftermiddag och kväll tillsammans med medlemmar och partners!

POPULÄRA BIO-PUBar

Under 2013 har Uppsala BIO tillsammans med Connect Uppsala arrangerat tre BIO-PUBar med rekordmånga besökare.

På BIO-PUBen med Q-Med/Galderma i april fick deltagarna höra om företagets resa från en barack på Glunten till läkemedelsbolaget Galdermas uppköp av bolaget, vidare till vad som gjorde att Q-Med/Galderma lyckades och fortfarande har en dominerande marknadsposition inom sitt produktsegment.

Ett annat företag som vuxit sig stort är Olink, som var värd för årets andra BIO-PUB. Under kvällen presenterades olika perspektiv på Olinks framgångar med att utveckla forskningsidéer till lansering av produkter på marknaden.

I december mötte representanter för stora life science-företag, representanter från Uppsala kommun, värd för årets sista BIO-PUB. Synpunkter på hur Uppsala kommun kan förbättra förhållanden för Uppsalas företag lades fram. En paneldebatt följdes av livliga bordsdiskussioner där alla gäster kunde delta.

EUROPEISKA KLUSTERORGANISATIONER INOM LIFE SCIENCE FÖRDJUPAR SAMARBETE FÖR EFFEKTIVARE SAMVERKAN MED SJUKVÅRDEN

I slutet av november 2013 stod Uppsala BIO tillsammans med Stockholm Science City som värdar för ett klustermöte inom CEBR (Council of European BioRegions). På mötet exemplifierades hur industrin och universitetens nära samarbeten med sjukhusen framgångsrikt skapat en ökad ström av kliniska innovationer vilka resulterat i nya bolag och produkter.

Vidare konstaterades att ICT (Information and Communication Technology) har en stor potential att generera helt nya lösningar för att möta dagens problem och behov inom hälsovård och äldreomsorg. ICT förväntas bli en stark innovationsdrivande kraft de kommande åren och därmed ett område som är viktigt för organisationer i de europeiska klustren att stimulera.

Avslutningsvis summerade mötet rekommendationer för hur man kan påskynda klinisk innovation lokalt och konstaterade att ett fortsatt och fördjupat samarbete inom CEBR är viktigt för alla deltagarna. Mötet samlade deltagare från starka bio-kluster i England, Italien, Spanien, Frankrike och Sverige. För mera information och rapporten från mötet: www.cebr.net/clinical-innovation

STOCKHOLM-UPPSALA LIFE SCIENCE

Föreningen bildades 2007 med avsikten att bedriva marknadsföring av regionens life science-sektor. Då ägare och finansiärer tvekat att fortsätta finansiera verksamheten i tidigare bolagsform och omfattning beslutades vid årsmötet 2013 att föreningen skall upplösas och bolaget ska avvecklas.

Ägare och övriga intressenter ansåg dock att det finns ett behov av fortsatt verksamhet med syfte att internationellt synliggöra regionens styrkor inom life science. Man beslutade därför att föra över denna del av verksamheten till STUNS/Uppsala BIO i projektform. Uppsala BIO har därför åtagit sig uppdraget att fortsätta driva och vidareutveckla delar av den framgångsrika verksamheten som tidigare drivits inom bolaget Stockholm-Uppsala Life Science AB.

UPPSALA BIO PÅ PLATS UNDER INNOVATIONSDISKUSSIONER I JAPAN

Uppsala BIO var en av fem svenska klusterorganisationer som medverkade i det avslutande seminariet och matchmaking-eventet under Håkan Ekengrens, statssekreterare på Näringsdepartementet, resa till Japan i början av oktober.

Det japanska initiativet att bjuda in till eventet, är ett steg i Japans mål att lära sig mer om klusterutveckling i andra länder runt om i världen, däribland Sverige. Uppsala BIOs syfte med resan var bland annat att öppna dörrar för svenska life science-företag i Japan.

Medlemmar

Acreo Swedish ICT AB
AcurePharma AB
Akademiska sjukhuset
ALMI Företagspartner Uppsala AB
AMO Abbott Medical Optics Uppsala AB
Anati Scientific Support Center AB
AroCell AB
Connect Uppsala
CTC Clinical Trial Consultants AB
DanPET AB
Denator AB
Episentec AB
GE Healthcare Bio-Sciences AB
Handelskammaren i Uppsala län
HandsOn Innovation
Innovationsbron AB
Kemwell AB
Kibion AB
Mercodia AB
Novavax AB
Olink AB
OncoTargeting AB
Orexo AB
Pelago Bioscience AB
Pharma Consulting Group in Uppsala AB
Q-Med AB, a Galderma Division
Redhot diagnostics AB
Regionförbundet Uppsala län
Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA
Semcon AB
Statisticon AB
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Thermo Fisher Scientific
Uppsala kommun
Uppsala universitet
Uppsala universitets utveckling AB

Partners

Brann AB
Combitech AB
Devex Mekatronik AB
Klövern AB
Proffice Life Science AB

Foto: Ewa Ahlin

Vi arbetar för dig! Uppsala BIO från vänster: Karin Agerman, Kristin Hellman, Ywonne Bölja, Anna Ridderstad Wollberg, Erik Forsberg, Anna Liljas, Camilla Huse Bondesson, Erik Olaisson, Frida Henningson Johnson, Malin Höglund.

HÖR GÄRNA AV DIG TILL OSS!

Uppsala BIO finns till för dig. Ring eller mejla någon av oss på Uppsala BIO.
Du är också välkommen att komma och besöka oss på Origo i Uppsala Science Park.

Adress Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
Besök Origo, Dag Hammarskjölds väg 10B, Uppsala
www.uppsalabio.se

Erik Forsberg vd
Telefon 018-477 04 21. Mobil 070 350 41 43
erik.forsberg@uppsalabio.se

Karin Agerman Projektledare BIO-X
Telefon 018-477 04 26. Mobil 070 300 88 09
karin.agerman@uppsalabio.se

Camilla Huse Bondesson Affärsutvecklingschef
Telefon 018-477 04 20. Mobil 070 303 13 48
chb@uppsalabio.se

Ywonne Bölja Projektledare marknadsföring
Telefon 018-477 04 20. Mobil 070 555 90 33
ywonne.bolja@uppsalabio.se

Kristin Hellman Projektledare BIO-X
Telefon 018-477 04 23. Mobil 070 256 59 83
kristin.hellman@uppsalabio.se

Malin Höglund Produktchef BIO-X
Telefon 018-477 04 20. Mobil 070 246 88 74
malin.hoglund@uppsalabio.se

Frida Henningson Johnson
Projektledare nätverk och evenemang
Telefon 018-477 04 20. Mobil 076 829 77 77
frida.johnson@uppsalabio.se

Anna Liljas Administration
Telefon 018-477 04 25. Mobil 070 350 43 60
anna.liljas@uppsalabio.se

Erik Olaisson Projektledare BIO-X
Telefon: 018-477 04 20. Mobil: 070 366 1140
erik.olaisson@uppsalabio.se

Anna Ridderstad Wollberg
Projektledare BIO-X och branschmötesplatsen
Telefon 018-477 04 20. Mobil 070 303 83 04
anna.ridderstad.wollberg@uppsalabio.se

ÅRSMAGASIN 2013
Ansvarig utgivare: Erik Forsberg, Uppsala BIO. Redaktör: Anna Ridderstad Wollberg, Uppsala BIO
Produktion: To Be Frank. Omslagsfoto: Jeanette Hägglund. Tryck: Åtta.45. Papper: Arctic Volume

Uppsala BIO är STUNS (Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle) verksamhet för life science. Verksamheten formuleras av life science-industrin, universitet, sjukvård och samhälle som också finansierar den tillsammans med VINNOVA och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

BIO-X® är ett registrerat varumärke som ägs av Uppsala BIO.

Uppsala BIO stöds av VINNOVAs program VINNVÄXT
VINNOVA

En investering för framtiden
EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

UPPSALA BIO